

ÁNH SÁNG TỪ BI

- Một hôm gặp lúc mưa dầm,
Muốn cho ngon giấc mà nằm không yên.
Trong lòng suy nghĩ liên miên,
Việc chung của thế việc riêng của mình.
Làm sao hòa một tánh tình,
Để cho thế giới thái bình an vui.
Nếu còn kẻ ngược người xuôi,
Nhơn sanh bốn bể còn trôi nổi nhiều.
Cứ lo tưởng có bấy nhiêu,
10. Ruột gan như thể đốt thiêu hồi nào.
Nhắm nghiền đôi mắt lại nhau,
Nhưng ôi ! dòng lệ cứ trào mãi ra.
Trời mưa người cũng lệ sa,
Đôi tâm hồn phải chằng là dung thông.
Không sao an được giấc nồng,
Bật đèn ngồi giữa thơ phòng nửa đêm.
Buồn chi Trời chẳng chịu êm,
Mưa càng nặng hột bắt mềm lòng đây.
Quá đau đớn tấm gan này,
20. Ngồi trơ không tựa như cây mất hồn.
Thầm lòng khấn Đức Thế Tôn,
Dạy cho con những điều còn chưa thông,
Lòng luôn đau đớn với lòng,
Chưa ngày nào thấy giấc nồng được yên.
Không buồn thiếu kém bạc tiền,
Mà buồn thiếu kém đạo duyên với đời.
Từ lâu kêu réo hết hơi,
Nhưng mà không được mấy người nhứt tâm,
Khiến cho gan ruột héo bầm,

30. Lúc nào cũng vẫn đứng nằm không an.
Lòng ta vừa ngậm ngùi than,
Mắt ta vừa cũng lệ tràn thêm ra,
Gật gù nghe tiếng xa xa,
Rằng con ơi ! hãy nghe qua lời này:
Rầy nào mà chẳng có rầy,
Rầy nhiều rán bắt để gầy giống duyên.
Nhớ chẳng trước mấy ngàn niên,
THÍCH CA vẫn bị kẻ ghen người hờn,
Nào đâu phải thiếu đạo dươn,
40. Mà do căn khí chur nhờn mỏng dầy;
Dây căn mùi đạo mau say,
Mỏng căn tiếng kệ ngoài tai khó vào.
Con ơi ! Đức lượng Trời cao,
Dưới trần đâu cũng trùm bao một tình.
Dù cho ai bội phụ mình,
Từ bi học lấy một tình yêu thương.
Tai nghe chiếc nhận kêu sương,
Nỗi lòng Đức Phật đoạn trường lắm con.
Ít đi đường khó nổi mòn,
50. Góc gai dù mấy ớ con chớ buồn;
Gậy thiên có chống qua truông
Con ơi ! rán đạp cho sông nẻo đường
Bước về chưa đến Tây phương,
Ý nguyên Tam Tạng còn vương mỗi sầu.
Con ơi ! Đâu chữa ra đâu
Bỏ thân muôn kiếp vẫn đầu sanh ra.
Con ơi ! Hai chữ giác tha,
Tình con với Phật vẫn là tình chung.
Giờ này con lắm nào nùng,
60. Cũng là giờ Phật đau lòng đắy con.
Trời mưa con động lòng son,

- Lệ con Phật thấy dạ còn đau hơn.
 Ngàn xưa đã rắm sâu duon,
Khôi tình đôi ngã chắc hơn sắt đồng.
 Con ơi ! Con ở trần hồng,
Mọi điều động tịnh nơi lòng Phật hay.
 Lăn lóc đau khổ chầy ngày,
Không vì tư dục vì khai đạo mâu.
 Đã sâu càng quật thêm sâu,
70. Thật là xứng đáng đứng hầu Như Lai.
 Xưa kia cũng thế như nay,
Giữa con với Phật chưa ngày nào xa.
 Con nguyên gánh khổ bá gia
Khổ con nhiều lúc Phật xa xót lòng.
 Từ bi bác ái đại đồng,
Khác phương nhưng Phật vẫn cùng một tâm.
 Ngoài hiên Trời đổ mưa dầm,
Trông con rơi lụy Phật nằm sao yên.
 Con than vì thiếu đạo duyên,
80. Phật than vì chúng quá ghìen trần ai.
 Đang ngồi nơi chốn phương Tây,
Thấy con lệ thảm Phật cay đắng lòng.
 Con ơi ! Việc hiểu chưa xong,
Nghĩa dân chưa vẹn hẳn lòng con đau.
 Thuở xưa Đức Phật thế nào,
Hiện nay con cũng bước vào thế ni.
 Vui lòng nói gót từ bi,
Chúng sanh còn có một kỳ này đây.
 Con ơi ! Trong nước có mây,
90. Trong mây có nước rán gây duyên lành.
 Đường Tây vạch giữa chúng sanh,
Rồng từ cá sấu mà thành ở con.
 Đừng buồn đen sẫm màu non,

- Nếu không có đá ngọc còn đâu sanh.
Con ơi ! Chuông lớn chỉ mảnh,
Thương đời mặt hạ phải đành hy sinh.
Chuyển di việc cận bên mình,
Giống duyên khi gặp rán gìn đừng buông.
Con ơi ! Cha tủi con buồn,
100. Nào đâu một buổi mà muôn niên rồi.
Bởi đời nay lỡ mai bồi,
Chiếc đò bở ngạn đập dôi lấm phen.
Thật vàng vùi mấy không ten,
Chơn tu thử mấy không hoen ó lòng.
Biển trầm luân chẳng lấp xong,
Không ai lay chuyển được lòng từ bi.
Miễn đời hết được mê si,
Nắng mưa bùn trịn quản gì thân lơo.
Con ơi ! Sớm tối lo lường,
110. Chẳng vì danh lợi vì đường độ sinh.
Không riêng con hiểu lấy mình,
Phật nơi đâu cũng rõ tình của con.
Gót chơn càng lấm hao mòn,
Đường càng xa rộng ớ con chớ nài.
Con sầu đau dạ Như Lai,
Muôn xưa cũng tợ đêm này ớ con.
Phòng đơn với một tim son,
Trời sâu người thăm cảnh còn chi hơn.
Con ơi ! Nơi chốn Kim Sơn,
120. Tiếng con vang động còn hơn sấm trời.
Dùng huyền Phật ngộ đôi lời,
An lòng con trẻ giúp đời cho xong.
Tử sanh giữ vẹn chữ đồng,
Trên vai còn gánh tang bồng đừng quên.
Ngày giờ mau lẹ như tên,

- Người còn lại đợi chưa nên phần nhiều.
Con ơi ! Trong lượn sóng triều,
Con thuyền Bát nhã phải chiều từng cơn.
Chông gai cũng chẳng chi hờn,
130. Nào nề là việc con từng trải qua.
Ngàn vàng chỉ một cơn là,
Con ơi ! Muôn sự chẳng qua nhứt thời.
Mượn cơ để chuyển thể thời
Mộng trung mà vẫn là người tỉnh mê
Con ơi ! Nhân loại ngày về,
Muôn hình vạn trạng tương hệ biến sanh.
Tuy con lăn lóc mọi ngành,
Vẫn lòng như thể Trời xanh một màu.
Nỗi lòng Phật quá đớn đau,
140. Thấy thân con trẻ chiến lao trong đời.
Con ơi ! Trần tạm con ơi!
Từ non đài ngộ những lời đây con.
Thấy con ôm tâm lòng son,
Phòng không bóng chiếc héo von tháng ngày;
Con ơi ! Thế tạm là đây,
Nhìn con lo liệu Phật cay đắng lòng.
Một lời thệ lúc xa sông,
Tin con sau trước một lòng sắt đĩnh.
Đức tin con khéo vẹn gìn,
150. Thấy con như phụng lộn hình trên mây,
Nhìn con mà thăm lòng đây,
Cho nên Phật vẫn tháng ngày bên con.
Con ơi ! Hai chữ mật còn,
Liệu thân còn phải giúp luôn đến người.
Việc người thế kỷ hai mươi,
Sang cho mấy bực chưa cười được đâu.
Con ơi ! Nhìn trẻ càng lâu,

- Khiến lòng của Phật càng âu lầy lòng.
Đài mây vạn sự giai không,
160. Chỉ lo thế cuộc như bông sáng ngày.
Con ơi ! Chớ tưởng kéo dài,
Sớm tươi chiều héo xưa nay một đường.
Từ nay đến chuyền âm dương,
Con ơi ! Còn lắm sầu thương trong đời.
Thấy con quá bước nhiều nơi,
Khiến lòng Phật tợ như hồi sóng xao.
Đã thông như quả thế nào,
Nhưng thương con vẫn không sao nén lòng.
Con ơi ! Đời tạm giải xong,
170. Giữa con cùng Phật mới hồng an vui.
Ngàn vàng giá mấy con ơi!
Không bằng cứu được một người thế gian.
Liệu lòng đến nát tim gan,
Khác gì đời Phật mấy ngàn năm xưa.
Một khi nổi gió sa mưa,
Giọt sầu rơi rớt đến tơi tả lòng.
Con ơi ! Mượn đảo tang bồng,
Làm nơi nghỉ cánh để hồng bay xa.
Chi đường kẻ lạc xa cha,
180. Để cùng gặp gỡ ấy là ý mong.
Con ơi ! Vàng ở trong sông,
Chúng sanh cần phải ra công bới tìm.
Thấy đời chưa rõ Phật điềm,
Con đau chính Phật cũng kim châm lòng.
Sầu Tây chưa dứt sầu Đông,
Đây vừa ngưng lệ kia dòng châu rơi.
Con ơi ! Lửa chẳng một nơi,
Mà đâu cũng khói lợp trời ở con.
Đến khi biển cạn non mòn,

190. Từ đây sự thế lắm còn chuyển luân.
 Kẻ nào vội vã vui mừng,
Chỉ là chuốc lấy vào thân họa sầu.
 Con ơi ! Cha thăm con rầu,
Không riêng danh lợi vì câu bi tình.
 Hẹn đời đến cảnh thái bình,
Nếu chưa nên được lòng mình chưa vui.
 Lòng buồn không lúc nào nguôi,
Nhưng ngoài mặt vẫn bãi buôi với đời.
 Con ơi ! Này trẻ con ơi !
200. Thấy con đăm bạc xứ người mà đau,
 Chẳng ham danh vị sang giàu,
Chỉ vì yêu khắp đâu đâu dân tình.
 Ngày này có Phật ứng thình,
Chẳng vì quá bước vì tình đã lâu.
 Con ơi ! Với lẽ nhiệm mầu,
Vì con mọi việc đuôi đầu lộ ra.
 Lấy đây làm mực gàn xa,
Thức dân trong cõi Ta bà tỉnh tâm.
 Đưa chen trong giấc mộng nằm,
210. Đời muôn hoa lệ trong tầm mắt neho.
 Con ơi ! Còn lắm nguy nghèo,
Đời như chỉ mảnh mà treo chuông vàng.
 Lo lường sao khỏi lắm than,
Hoàn cầu chỉ cách tấc gang xa gì.
 Muốn ai cũng học từ bi,
Để làm cho khắp người qui đường lành.
 Nếu còn lắm kẻ ác sanh,
Thì không thể có bình thanh bao giờ.
 Con ơi ! Ngày rồi cuộc cờ,
220. Tướng binh sống chết trong giờ khắc thôi.
 Nhìn đời Phật bắt châu ôi!

- Biết sao cứu hết khắp người thế gian.
Cánh hoa biết nó sắp tàn,
Hương thơm sắc đẹp có làm chi vinh.
Con ơi ! khuyên chúng sửa mình,
Chớ tham danh lợi quên tình anh em.
Dù cho có lắm luốc lem,
Cũng nên chùi rửa chớ làm thêm nhờn.
Dịp may nếu để thờ ơ,
230. Qua rồi kiếm lại bao giờ cho ra.
Đường về gặp Phật Thích Ca,
Ngày nay rất dễ hơn là ngày xưa.
Thị thành đến xóm làng thưa,
Nơi đâu cũng có kẻ cho lời lành.
Biết bao Bồ tát giáng sanh,
Tùy phương hóa độ dân tình khắp nơi.
Thế gian đua việc ăn chơi,
Phật Tiên lo sự cứu đời không ngưng.
Con ơi ! Phải biết gìn thân,
240. Thường luôn phản tỉnh là chân Thánh hiền.
Chẳng quên xét hậu suy tiền,
Lỗi làm đâu khiến lưu chuyền dài lâu.
Đào luôn chẳng lấp mới sâu,
Một moi hai đập thì đâu nên hồ.
Cây già đành phải cây khô,
Chưa già không tươi cũng trở héo cành.
Con ơi ! Tu phải cho thành,
Chớ làm lấy có chỉ nhàn nhọc công.
Ngày này gói ghém không xong,
250. Mốt mai đâu khỏi chất chùng bề bề.
Gặp cơ không cỡi gió về,
Để khi ngược nước chơn lê sao rồi.
Con ơi ! Phật cảnh có ngôi,

- Trần gian không chỗ nào ngồi cho yên.
 Bước cùng của cõi phàm duyên,
Không tìm đây hỏi còn nghiêng chỗ nào.
 Mực tàu nẻ thẳng thì đau,
Nhưng không nhờ thế làm sao nên hình.
 Mọi lời trong các kệ kinh,
260. Nói chung chớ chẳng cố tình riêng ai.
 Hiểu sâu với nghĩa nhơn loài,
Mới không lầm ý của bài kệ cơ.
 Con ơi ! Trong buổi ban sơ,
Khó thông nhưng rán có giờ sẽ khai.
 Phật xưa khi ở trần ai,
Lạc làm cũng đã nhiều ngày lăm con.
 Nhưng không để chí hao mòn,
Ý nguyên chưa toại vẫn còn tiến tu.
 Cho nên từ chốn ám u,
270. Tiến ra đến chỗ một màu sáng trung.
 Con ơi ! Chướng ngại bao từng,
Với lòng anh dũng con đừng chịu thua.
 Càng nhiều quái gỡ đuổi xua,
Càng làm chí khí con thừa mạnh ra.
 Con ơi ! Giờ cũng canh ba,
Mắt con lệ đổ trời sa mưa dầm.
 Phòng riêng con khó yên nằm,
Tây đài Phật cũng như bầm nát gan.
 Mượn lời không bóng kêu vang,
280. Gọi là an ủi bước đàng của con.
 Dù sao cái gánh nước non,
Cái đai nhơn loại vẫn còn trên thân.
 Con ơi ! Rảo bước xa gần,
Tuy muôn biến hóa, chưa từng mất căn.
 Thấy con hiển xác cho trần,

- Khiến lòng Phật tợ như dần đẩy con.
 Từ đây đến rạng đầu non,
Đá rơi lăm cục đường còn nhiều gai.
 Con ơi ! Dù phải dạn dày,
290. Nên vui chịu xác ốm gầy vì dân.
 Thường đêm con nảo nề thân,
 Năm yên khó ngủ rảo chân thêm buồn.
 Nhìn đời như hát bày tuồng,
Nơi nào con cũng như sông nghề người.
 Bên tai con vẫn đầy lời,
Nợ kia của thế chưa hồi nào mê.
 Lời xưa con đã hẹn thề,
Lòng con nay vẫn chưa hề bỏ quên.
 Chẳng ham lòng lấy tuổi tên,
300. Chỉ ham lợi chúng là tình của con.
 Canh chày mài cọ lòng son,
Ánh màu thêm hiển ngọc còn chi so.
 Con ơi ! Biển rộng còn đo,
Lòng thương sanh chúng khó dò lăm con.
 Tuy là thân xác gầy mòn,
Nhưng tâm hồn ấy núi non đâu bì.
 Thấy con muôn việc chịu li,
Khiến cho các đấng từ bi cảm lòng.
 Nào đâu một lúc gai chông,
310. Mà luôn đa sự cay nồng hỡi con.
 Chát chua nay cũng vẫn còn,
Đường xa ó trẻ chó mòn mỗi tâm.
 Phật đài lấy lẽ thậm thâm,
Khuyên đời chó vợi mà lằm ó con !
 Cứu dân bốn nguyện chưa tròn,
Muôn thân cũng bỏ một thân quản gì.
 Thế là mới thật từ bi,

- Và không trái mỗi đạo-nghì Phật xưa.
Con ơi ! Khó sánh sao vừa,
320. Tấm lòng của kẻ mến ưa tu hành.
Những người nuôi chí cao thanh,
Chỉ lo giúp chúng lợi danh không màng.
Ngược đường của kẻ thế gian,
Cho nên khổ não vương mang là thường.
Phận con nối gót Phật đường,
Lúc nào cũng nhớ treo gương cho đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi!
Khi con bi lụy, Phật Trời xôn xang.
Canh chầy mọi kẻ ngủ an,
330. Riêng con thao thức Phật càng động tâm.
Lòng con thường có nói thầm,
Đời chưa giác ngộ giấc nằm chưa yên.
Con đừng buồn thiếu đạo duyên,
Đạo duyên đã có muôn niên đến giờ
Vùng trăng tuy lấm mây mờ,
Nhưng nào đâu phải hết cơ giúp đời.
Bền lòng tiến tới con ơi !
Nấc thang vị quả tốt vời rán leo.
Cung Thần ngăn sói trừ beo,
340. Con ơi ! Tìm cách gỡ eo cho trần.
Một thân nào phải một thân
Trên đường đất chúng nên cân lấy mình
Tử vì tất cả chúng sinh;
Sanh vì tất cả sanh linh khổ nài.
Con ơi ! Cố phá rộng đàng,
Cho dân Nam-Bắc bớt càn chông gai.
Riêng thân hiu quạnh đâu nài.
Dân tình đây đó lạc loài mới đau,
Biết bao nhiêu cảnh máu đào,

350. Nhưng còn có một ngày nào thảm hơn.
 Nếu ai cũng lấy lòng nơn,
Lửa binh đâu cháy rộ rần khắp nơi.
 Con ơi ! Cho đến nạn trời,
Cũng do lòng ác của người sanh ra.
 Muốn cho mưa thuận gió hòa,
Lòng dân khắp chỗ phải là hiền lương.
 Xưa nay Hiền Thánh mười phương,
Cũng vì muốn thế mà trương đạo màu
 Con ơi ! Việc chữa vào đâu,
360. Giữa đường bỏ xác biết bao nhiêu người.
 Nguyện đem thân hiến cho đời,
Khổ hay là chết vẫn vui không buồn.
 Miễn sao bốn nguyện tròn vuông,
Dù hy sinh đến dư muôn cũng đành.
 Con ơi ! Ném xác rừng xanh,
Làm mồi cho thú để dành duyên sau.
 Biển sâu chớ lượm bằng ngao;
Lấy phàm tâm khó hiểu vào Thánh tâm.
 Khổ dân còn kéo dài năm,
370. Đường duyên còn phải mở tâm thước ra.
 Thấy con vì đạo xa nhà,
Vì dân xa mẹ xót xa Phật đường.
 Buồn khi gió ngược buồn thương,
Đau khi gánh nặng mà đường nhiều gai.
 Nặng thề với khách trần ai,
Chưa đi đến chốn gót hài chưa ngưng.
 Tâm hồn quá mến muôn dân,
Cho nên chẳng kể mỗi chân là gì.
 Con ơi ! Sen ở Liên trì,
380. Tên con rạn vỡ như khi trăng rằm.
 Muốn cho chúng khỏi mê lầm,

- Con từng phương tiện lóc lắn khắp cùng.
Nhìn con lòng Phật như nung,
Muốn con sớm toại nguyện cùng về đây.
Ngày nào bên cạnh Như Lai,
Vắng con là cõi trần ai còn sầu.
Tình riêng chẳng nói chi đâu,
Việc chung nên mới âu sầu ở con.
Con ơi ! Biển cạn non mòn,
390. Từ bi chí ấy vẫn còn như xưa.
Trần hoàn dưới lớp nắng mưa,
Sắc màu không đổi từ xưa ít người.
Dạy cho dân rõ đạo đời,
Luôn treo gương thiện cho người năm châu.
Khổ thân dù có bao lâu,
Cũng vui chịu hết không câu trách hờn.
Hiểu thông định luật tuần hườn,
Không phiền trời đất chẳng hờn thế gian.
Con ơi ! Đem cả tim gan,
400. Hiến cho nơn loại đã toan lâu rồi.
Giờ đây sắp đến đổi đời,
Lòng hy sinh phải hơn thời xưa qua.
Biển thiên việc ấy không xa,
Nhưng buồn cõi thế ít nhà lo tu.
Bị đời quỉ quyết làm ngu,
Sống trong thị dục như mù đi đêm.
Biển sâu thuyền chắt khẳm thêm,
Kinh nguy bá bội ổn yên nhứt phần.
Con ơi ! Khuyên chúng tát lần,
410. Chớ tham chờ lắm bỏ thân giữa vời.
Khẳm thuyền lại gặp xấu Trời,
Mạng căn giá kém hơn nơi bọt bèo.
Việc tu dân chúng quá nghèo,

- Cho nên khó tránh nạn eo của Trời.
Từ đây đến đời mới đời,
Chúng sanh như cá nằm phơi giữa đồng.
Riêng con nước mắt nhỏ ròng,
Mùi hương các Phật cũng không yên ngôi.
Phép Thần mượn tiếng trên khơi,
420. Khiến con bớt thảm để lời khuyên dân.
Con ơi ! Mau bước ra sân,
Nhìn lên Trời sẽ thấy vùng mây che.
Lờ mờ như khuất màn the,
Bóng người trong ấy chính là anh con.
Khôi tình thương trẻ đường non
Muôn năm qua chẳng hao mòn tóc tơ,
Vì con dạy đủ huyền cơ.
Muốn con giúp được người nhờ khắp nơi,
Giúp đời việc cả con ơi!
430. Giúp con cũng chẳng phải chơi đâu là.
Vùng mây lững đững là đà,
Bóng người ẩn hiện nói ra sau cùng.
Tai nghe như tiếng hồng chung,
Những lời tự nãy bỗng dung đổi lời.
Từ đâu trên nửa lưng trời,
Tiếng vang như sấm còn lời như châu.
Lời rằng Nam Bắc nhứt câu,
Đông Tây nhị nghĩa địa cầu rung rinh,
Phật linh ma nó cũng linh,
440. Đua nhau dùng phép sát sinh hơn loài.
Chánh đường chỉ một không hai,
Đạo màu nắm chặt khỏi ngày thê lương.
Vị dù ít kẻ bạn đường,
Con thuyền Tịnh Độ chớ buông mái chèo.
Thề xưa cứ vẫn đi theo,

- Một ngày kia sẽ có nhiều người nghe.
Non Thần dù lắm tiếng ve,
Chuyện người dưới thế vẫn nghe đủ lời.
Cổ kim tình chẳng se lơi,
450. Nhân cơ Phật ứng đem lời phụ theo.
Gian truân mấy cũng rán đeo,
Chi leo qua một vài đèo nữa thôi.
Tiếng này vừa dứt xong rồi,
Phật liền dạy tiếp những lời vừa qua.
Con ơi ! Người ấy đâu xa,
Cùng con đã có trải qua bao đời.
Nỗi niềm cốt nhục không rời,
Đến lòng cứu thế cũng thời như xưa.
Thương con non biển không vừa,
460. Lúc nào cũng vẫn lòng hồ bên con.
Phần con rán giữ cho tròn,
Chớ anh con vẫn không mòn nghĩa nhân.
Nước nhà đã đáp tròn ân,
Đạo đời cũng xử vẹn phần từ lâu.
Nay vì nghiệp chúng hoàn cầu,
Cùng con kiếp chót đồng châu Như Lai.
Dịp này có một không hai,
Rán bồi công đức chờ ngày qui nguyên.
Hung sùng mê muội muôn thiên,
470. Tinh tâm làm việc lương hiền mấy ai.
Trái duyên mấy cũng chớ nài,
Giống lành cổ rả chờ ngày nở hoa.
Nếu con chẳng dạ nại hà,
Kíp chầy sẽ giúp người ta được nhiều.
Một lời con trẻ réo kêu,
Muôn xe châu ngọc đem treo không vừa.
Khó làm khắp hết người ưa,

- Chớ buồn kẻ chẳng muối dưa như mình.
Tuy nhiên là giống hữu tình,
480. Có ngày họ sẽ sửa mình ở con.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Giác mê mấy gọi mãi còn tỉnh ra.
Con ơi ! Chớ bỏ người ta,
Kiếp này là chót rán mà thi công.
Vớ đời mọi vật đều không,
Vớ người phải nhớ đầy lòng yêu thương.
Làm cho ai cũng hiền lương
Biết lo giúp đỡ biết nhường nhịn nhau
Con ơi ! Dù khác sắc màu,
490. Cũng là sanh chúng hãy giàu lòng thương.
Từ bi rộng lớn không lường,
Muốn con cũng được chung vườn từ bi.
Lao đao mấy chẳng quản gì,
Miễn là chữa được vết tì nhờn gian.
Ngày về nơi chốn Lạc Bang,
Rất mong con đất được ngàn muôn dân.
Con ơi ! Nơi bến mê tân,
Con là một cửa muôn nhân duyên đời.
Lần này cho đến mồn hơi,
500. Lúc nào cũng nhớ hiến đời cho dân.
Đắng cay để phúc cho trần,
Là điều hiểm có chớ phân vấn dài.
Ngày nay như đã bao ngày,
Con từng vì chúng chịu cay khổ đời.
Con ơi ! Này trẻ con ơi !
Nhớ theo đúng lý của người mẹ con.
Quản chi thân xác hao mòn,
Miễn làm cho khắp muôn dân hưởng nhờ.
Từ xưa đâu phải mới giờ,

510. Đã thề độ thế chưa cơ nào ngừng.
Nhiều lần gặp cuộc dừng dừng,
Lòng con như một chưa từng đổi thay.
Xưa sao nay vậy chớ phai,
Chưa đi đến chốn đừng quay lối đường.
Con đau sâu, Phật hiểu tường,
Lúc nào Phật cũng bên giường của con.
Lời lành nung đúc tim son,
Trẻ chưa nên phận, Phật còn lắng lo.
Mùi thiền vẫn được thơm tho,
520. Mặc dù trong cảnh ngao cò bấy lâu.
Càng bao cay đắng âu sâu,
Càng cho đời hiểu lý màu Phật gia.
Con ơi ! Trong cõi người ta,
Mẹo mưu thế mấy vẫn là chúng sanh.
Nếu không tâm hướng nẻo lành,
Thì còn mãi cuộc tranh giành món ăn.
Thử xem nơi đám ruồi lẳng,
Rồi nhìn lại kẻ học hần hiện nay.
Khác nhau chỉ có hình hài,
530. Chớ trong ý dục một bài như nhau.
Hại người để cướp sang giàu,
Khiến người đau khổ không nao núng lòng.
Nhìn vào nơi cõi trần hồng,
Thật người thì ít muối mòng nhiều hơn.
Thế nên khắp hết chur nhờn,
Nạn tai chịu lẫn chưa ngừng phút nao.
Con ơi ! Đang lúc ba đào,
Khấp trên mặt biển chỗ nào ổn yên.
Thuyền chìm hoặc lẽ thuyền nghiêng,
540. Khác nhau chỗ đó còn phiền như nhau,
Tâm trần càng lắm tự cao,

- Càng đưa nhau đến máu đào nhiều hơn.
Tranh tài chớ chẳng tranh nhân,
Chấp nê từ việc tranh hơn từ lời.
Thế nên long đất lở trời,
Bất ngờ giây phút loài người tan hoang.
Chớ chi mà khắp thế gian,
Trọng nhân hơn trọng bạc vàng thì yên,
Nói ra thêm thắm thêm phiền,
550. Người đời đa số trọng tiền là hơn.
Coi thường những việc nghĩa ơn,
Giết người lấy của không ngần ngại chi.
Mặc dù người có lương tri,
Sánh cùng ác thú có gì hơn đâu.
Cho nên trong cuộc bể dâu,
Ác lai ác báo chạy đâu khỏi trời.
Muốn sao ai cũng tỉnh đời,
Đua nhau hành thiện khỏi hồi biển thiên.
Con ơi ! Xưa đã trót nguyên,
560. Rán tìm cứu kẻ hữu duyên Phật đài.
Chớ ngờ thế cuộc kéo dài,
Mái chèo Bát Nhã ngơ ngoài bể sâu.
Ngày qua mau chớ chẳng lâu,
Nếu không liệu trước sau âu muộn màng.
Rung chuông tỉnh mộng trần gian,
Đài sen thấy được mới toàn mạng căn.
Bớt đi những thói hung hăng,
Sớm chiều rán tập lòng hằng thiện lương.
Thấy người bịnh tật biết thương,
570. Gặp ai đói khó biết nhường miếng ăn.
Không cần mặc áo nhà Tăng,
Đầy lòng nhân ái cũng thặng Phật đài.
Chớ nên trau tria bề ngoài,

- Cần nên dọn dẹp dôi mài bên trong.
Nói làm phải được dung thông,
Chớ nên nói có làm không bắt thành.
Nếu cho cuộc tạm mỏng mảnh,
Đạo mầu cần phải phụng hành ngày đêm.
Biển trần sóng gió chưa êm,
580. Khổ đời càng lúc càng thêm chưa ngừng.
Hại nhau Tiên Phật bảo đừng,
Nhưng người đời chẳng chịu ngừng gươm đao.
Con ơi ! Cùng một thai bào,
Phải nên thương mến nữ nào ghét dơ.
Ngoài hiên luôn có kẻ chờ,
Trong nhà lộn xộn vào vợ vét đồ.
Hiển nhiên đâu phải mơ hồ,
Hãy mau bỏ lối ngao cò ấy đi.
Chớ nên bắt ố bắt tì,
590. Cần tha thứ hết những gì lỗi qua.
Làm cho thông nhứt trong nhà,
Để cho trở lại bình hòa như xưa.
Cửa nhà tan nát thấy chưa,
Không lo tu bổ còn cửa rui mè.
Giảng hòa nếu chẳng chịu nghe,
Có ngày không vải để che bọc mình.
Sẽ còn bị kẻ nhạo khinh,
Thị như súc vật mặc tình khiến sai.
Làm người ai cũng như ai,
600. Chớ nên sống dưới gót giày người ta.
Gương hùng xưa của ông cha,
Học theo cho xứng con nhà Rồng Tiên.
Con ơi ! Xem cảnh tùy duyên,
Liệu bề thức tỉnh khắp miền trần gian.
Nghèo hèn với bực giàu sang,

- Cũng nên đối đãi đồng hàng như nhau.
Đẹp tâm cố chấp sắc màu,
Con người ai cũng như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
610. Giúp nhau hơn việc khinh cười lẫn nhau.
Tinh thần càng giác ngộ cao,
Lại càng biết kính trọng nhau hơn nhiều.
Thân người khó tạo bấy nhiêu,
Thì càng nên trọng chớ điều chi khinh.
Càng bao mực sống bất bình,
Càng nên san phẳng cho xinh con người.
Mong sao tạo được cuộc đời,
Chẳng ai đau khổ không người ngu mê.
Được vậy sánh cõi Liên Huê,
620. Như trăng với nước chẳng hề khác nhau.
Con ơi ! Trong cảnh trần lao,
Chúng sanh lăn lộn chùng nào mới thôi.
Xưa nay cứ mãi luân hồi,
Trả vay nghiệp hoặc cuốn lôi không ngừng.
Có thân chẳng liệu lấy thân,
Chung qui đưa đến mộ phần vô duyên.
Hiện thân hưởng của nghiệp tiền,
Lai sanh chịu lấy ác duyên đương đời.
Chúng sanh trong lúc hiện thời,
630. Sao không nghĩ đến cuộc đời mai sau.
Luật nhân quả chẳng sai đâu,
Ác sanh nhứt định đả đầu ác lai.
Mê trần nên mới bào thai,
Chớ không phải tự nhiên đày ra đâu.
Sanh ra nơi cõi mê sâu,
Suốt đời có thấy ai đâu lạc nạn.
Cánh hoa hết nở rồi tàn,

- Nửa chừng sâu bọ cắn ngang là thường.
Xác thân xét lại tận tường,
640. Cùng hoa kia cũng một đường khác chi.
Mây trần không ngớt phủ vi,
Chúng sanh chẳng thấy những gì xa xôi.
Thế gian nay lỗ mai bồi,
Phật đài luôn được an ngồi bình thân.
Cũng do lòng chẳng mê trần,
Nên không luân lạc xoay vần trong mê.
Lòng ưa nơi cõi Liên Huê,
Cho nên thân được dựa kê Đài Sen.
Chơi bòn nên mới lấm đen,
650. Nước trong rửa mãi đâu hoen ố mình.
Dù ai cảm dỗ mặc tình,
Phận mình cứ giữ cho tinh tấn lòng.
Đường về cõi Phật chưa thông,
Nguyện chưa nguôi được tấm lòng mộ tu.
Lột cho sạch hết lớp ngu,
Để không còn một mờ lu sai lầm.
Cố công rút hết ruột tằm,
Bảo thân cho đến mọc mầm cánh bay.
Muốn về gặp Đức Như Lai,
660. Bao nhiêu tội lỗi thẳng tay trị trừng.
Càng làm cho nhẹ được thân.
Thì càng chóng bước đến gần Đài sen,
Những điều lòng mến dạ quen.
Nhứt thời khó bỏ rần kiêng nhiều ngày,
Việc tu không phải một giây.
Mà là cần phải tu hoài cho nên,
Con ơi ! Nếu chẳng chí bền.
Đạo màu khó đạt Phật Tiên khó gần,
Chuông vàng trong có tiếng ngân.

670. Khá khuyên sanh chúng hãy cần đánh ra,
 Từ bi hơn giá ngọc ngà.
Chúng sanh rán tạo nên nhà từ bi,
 Tuy làm đạo pháp vô vi,
Mà trong vạn vật không chi sánh bằng.
 Nhớ nên quán niệm ngày hằng,
Mỗi manh nắm được bốn căn minh tường.
 Đêm qua thì có Thái dương,
Lối mê rời được thấy đường giác quang.
 Trần ai đã lấm nhộn nhàng,
680. Sớm rời sớm được lạc an chơn thân.
 Từ bi đã gọi bao lần,
Lần này nếu chẳng tu thân còn gì.
 Đợi ngày thế giới biến di,
Vội vàng bái Phật qui y muộn màng.
 Lòng dân không thuận một đàng,
Sớm hay là muộn sẽ tan nát nhà,
 Đông Tây sự chẳng ôn hòa.
Nhơn sanh thế giới như là tơ treo,
 Nhìn qua cuộc thế mỏng meo.
690. Ngày đêm như thể ai thiêu đốt lòng,
 Bao nhiêu cái có hóa không.
Thương cho sanh chúng luống công tạo thành,
 Phước duyên người chẳng chịu đành.
Cứ dành tội ác cho sanh họa sâu,
 Nền hư nhà chẳng vững lâu.
Ác tâm khó tránh khỏi sâu khổ thân,
 Cảnh nguy nhơn loại rất gần.
Mọi người hãy rán ân cần sự tu,
 Chớ nên kết oán gây thù.
700. Để cho nghiệp báo không thu hút mình.
 Dân không thù oán nước bình,

- Người cùng tha thứ, an ninh hoàn cầu.
Trời lay đất chuyển mặc dầu,
Thiện nơn vẫn được trong bầu an cư.
Mắt phàm thấy thật mà hư,
Thấy hư mà thật ngôn từ khó phân.
Xưa nay bao cuộc tẩy trần,
Chớ nào phải mới một lần này đầu.
Biển sông đổi lại còn dâu,
710. Núi non biến hóa ruộng dâu đồng bằng.
Chớ không luôn được bình thăng,
Chúng sanh vì thế mạng căn mỏng mảnh.
Nguyên nhân tội ác như thành,
Cho nên không được bình thanh đời này.
Trái mùi phải rụng khỏi cây,
Đời tàn không thể giữ thân trường tồn.
Con ơi ! Nên lấy từ ngôn,
Khuyên người sớm biết trọng tôn sự lành.
720. Qua cơn biến đổi tan lành,
Gặp đời bình trị sống sanh lâu dài.
Cõi lành không có nạn tai,
Người xem người thể chơn tay ruột rà.
No cơm ấm áo mọi nhà,
Sống trong vui sướng ôn hòa thường niên.
Nếu tu đạt mức siêu nhiên,
Thức thân trong cánh Hoa liên tột vời.
Ngoài vòng định luật đất trời,
Không còn sanh tử đeo nơi thân mình.
Hoàn toàn khỏi cảnh u minh,
730. Chẳng điều chi trói buộc mình vào đầu.
Tự do mở tự do đầu,
Làm thầy vạn vật trong bầu chuyển luân.
Trường tồn với cái chơn thân,

- Qui ma đâu dám đến gần phá phanh.
 Muốn cho ai cũng tu hành,
Đề về đến chốn tốt lành này đây.
 Ở ăn chi lắm tà tây,
Cho đày đọa hết kiếp này kiếp sau.
 Chi vay lấy có một hào,
740. Trả ra mười lượng chùng nào cho tiêu.
 Lắm người biết quấy làm liều,
Chi tham trước mắt quên điều sau lưng.
 Mê đời không giữ được thân,
Cái mê ấy có phải đần hay không?
 Vì mê thân khổ chấp chông,
Linh hồn do đó mà không nhẹ nhàng.
 Sống trong muôn giấc mơ-màng,
Cứ cho là thật người càng thêm mê.
 Bước sai khó trở lộn về,
750. Hết thân này lại đến kẻ thân sau.
 Chúng sanh khá tỉnh cho mau,
Ở ngoài cõi tạm còn bao cảnh mầu.
 Không tu cõi Phật khó châu,
Nếu tu thì phải thật cầu siêu sinh.
 Trọn đời giữ một đức tin,
Mặc tình sóng gió gập ghình đến đâu.
 Bao nhiêu hoặc loạn trong đầu,
Tập trung trí não để hầu bình minh.
 Phải luôn tự xét lòng mình,
760. Đề ngăn ác niệm chực rình ngày đêm.
 Sóng tâm khi được lặng êm,
Trời xanh sao sáng hiện lên rõ ràng.
 Nhớ câu vạn sự đầu nan,
Nếu không kiên chí giữa đàng hồng ngay.
 Khá khuyên khắp hết gái trai,

- Thuyền chèo tới bến chớ quày nửa sông.
Đầu tiên khó định được lòng.
Định rồi vạn sự đều thông chớ ngờ.
Sau khi thật tỉnh giấc mơ,
770. Thấy nghe rõ rệt hơn giờ say mê.
Thức ra rất khó muôn bề,
Vì người đã quá ngủ mê lâu rồi.
Lắm rồi đâu phải dễ bơi,
Chùi ra há dễ một hồi mà nên.
Những điều nhớ rất khó quên,
Muốn quên phải có chí bền mới xong.
Người hay bị cảnh buộc lòng,
Khiến cho vạn sự đều tùng cảnh ra.
Bao nhiêu như xâu vạy tà,
780. Cũng đều do chỗ ấy mà phát sinh.
Nếu làm chủ được lòng mình,
Tất không bị cảnh dễ dành đường cong.
Nhớ câu vạn sự giai không,
Tâm vô nhứt vật mới hòng qui chơn.
Kệ kinh nhiều tợ lâm sơn,
Chung qui cũng dạy chơn như chủ lòng.
Muốn tu cho được thành công,
Nhớ ghi điều ấy chớ hòng lãng quên.
Tại gia hành đạo cũng nên,
790. Không cần cố chấp chùa đền cốc am.
Hứa tu thì phải y làm,
Ở phạm lòng chẳng nhiễm phạm là tu.
Phải tu với kẻ phạm phư,
Chớ tu với Phật bỏ lu người phạm.
Việc chi Phật cũng đã kham,
Chỉ lo cho kẻ tục phạm chưa xong.
Thiếu ngoài thiếu cả bên trong,

- Đạo chưa xong đạo đời chưa xong đời.
Nên cần giúp họ đến nơi,
800. Phải làm như thế là người thật tu.
Tu là cứu kẻ phàm phu,
Chớ ngồi một chỗ mà cầu Như Lai.
Phù sanh biết chẳng kéo dài,
Càng lo độ chúng khỏi ngày lao đao.
Vừa tu vừa độ cho nhau,
Đừng chờ dư của mới cho ăn mày.
Có tài thì bố thí tài,
Đức thì thí đức cho ai đang cần.
Nhiều khi còn phải thí thân,
810. Cứu người trong lúc lâm vòng nạn tai.
Từ bi chớ tiếc với ai,
Việc chi giúp được giúp ngay cho người.
Không riêng giúp chúng bằng lời,
Mà còn giúp của cho đời ấm no.
Thấy ai có việc sợ lo,
Thì tìm đủ cách giúp cho an lòng.
Tu không chỉ nói cho thông,
Phải làm cho đúng như trong giáo truyền.
Làm gương cho thế trước tiên,
820. Mới là khiến kẻ lòng nghiêng theo mình.
Con ơi ! Là giống hữu tình,
Cố khuyên họ sẽ như mình tỉnh ra.
Xưa con còn nhớ chẳng là,
Buổi đầu con cũng hờ hà như ai.
Phật khuyên chẳng để vào tai,
Cứ mê đắm cuộc các đời thế gian.
Trải qua lắm buổi tân toan,
Sau cùng mới hướng theo đàng Phật khuyên.
Tỉnh rồi biết rắm sâu duyên,

830. Nên qua nhiều kiếp không điên đảo lòng.
 Tâm con cùng Phật dung thông,
Lúc nào cũng mở rộng lòng từ bi.
 Con tìm được lối thoát ly,
Thì người cũng có thể đi trở về.
 Ráng khuyên người tỉnh giấc mê.
Nhu xưa Phật đã vỗ về lấy con.
 Quản chi thân xác mất còn,
Miễn là cứu chúng qua cơn tai nạn.
 Biết ơn hay chẳng không màng,
840. Cứ soi cho sáng khắp đàng người đi.
 Thấy ai còn quá mê si,
Nên thương chớ có điều gì bị khinh.
 Thoảng như người có chửi mình,
Cũng nên tha thứ chớ nên oán hờn.
 Việc nào cũng có nhơn duyên,
Hờn người tất bị người hờn chẳng không.
 Có câu hình vạy bóng cong,
Làm hung nhưt định khó trông gặp hiền.
 Cách đây độ mấy ngàn niên,
850. Con còn nhớ rõ sự duyên một ngày.
 Có chàng nổi tiếng đờn hay,
Các nơi nhạc sĩ phục tài anh ta.
 Nhiều người nhà ở phương xa,
Cũng tìm tới chỗ anh ta nghe đờn.
 Nhưng anh lại thiếu lòng nhơn,
Thấy ai xui bại tay chơn anh cười.
 Anh thường hay bảo mọi người,
Đừng cho xui bại gần nơi anh đờn.
 Ít lâu sau có một hôm,
860. Bỗng nhiên anh thấy tay chơn nặng nề.
 Cả thân đều rất mỏi mê,

- Thuốc men thứ uống thứ thoa không ngừng.
Tuy nhiên chứng bệnh không dừng,
Lần lần đến thật tay chân xụi què.
Hết còn động đậy ngo ngoe,
Cây đờn đành bỏ, hết khoe tài đờn.
Gần xa đều dậy tiếng đồn,
Cho rằng anh bị Trời hành tội khinh.
Mới cười người kể cười mình,
870. Luật nhơn quả chớ lòng khinh mà lằm.
Dữ lành các việc do tâm,
Chúng sanh rán tạo lấy mầm tốt tươi.
Con ơi ! Con nhớ khuyên người,
Càng làm ác lắm càng dờn quả mau.
Trong khi loạn lạc binh đao,
Càng làm hung ác càng mau hại mình.
Hiện thân đã chịu khổ hình,
Lai sanh còn gặp muôn nghìn lao lung.
Chạy không ra khỏi vòng cung,
880. Đi đâu người cũng mang lòng đi theo.
Lòng hiền thì có hiền đeo,
Lòng hung thì có hung đeo bên thân.
Chúng sanh đau khổ vô ngần,
Nên làm hiền để bớt phần khổ đau.
Lợi danh như thể bọt bào,
Nay tranh đấu được mai nào còn đâu.
Của người mình muốn tóm thâu,
Của mình người có nhin đâu bao giờ.
Hoàn cầu đưa đến nguy cơ,
890. Một phần lớn tại người quơ của người.
Bày ra nhiều thuyết tốt tươi,
Phần đông chỉ nói ít người làm theo.
Tám lòng ích kỷ cứ đeo,

- Của ai thấy cũng muốn quèo lấy đi.
Trước khi làm nhớ xét suy,
Lợi mình hại kẻ bỏ đi chớ làm.
Của nên thí chớ nên tham,
Mở lòng nhân đức chớ nham hiểm lòng.
Giúp nhau kẻ của người công,
900. Cho không ai đói cũng không ai nghèo.
Nhiều người trong cảnh nhóc nheo,
Lắm khi chẳng có cơm thiu lót lòng.
Vợ con tay dặt tay bông,
Thấy vậy há chẳng động lòng thi ơn?
Mọi người nên mở lòng nhơn,
Chớ nên riêng sống chẳng cần giúp ai.
Mỗi người hợp lại một tay,
Nhà xây được lớn đất cày được xa.
Thù nhau mấy cũng nên hòa,
910. Để cho sự sống mỗi nhà an vui.
Làm người phải xứng đáng người,
Ở ăn cho sạch nói cười cho thanh.
Con người thấy lợi ra giành,
Khác nào thú vật chạy tranh lấy mồi.
Lợi chung việc đáng lắm rồi,
Lợi riêng để hại cho người là nhơ.
Từ xưa chí đến bây giờ,
Những người bất nghĩa ai thờ tới đâu.
Giàu sang bạc chất ngang đầu,
920. Làm điều bất chánh có lâu bao giờ.
Thấy ai lâm nạn ngó lơ,
Khi mình hữu sự khó nhờ người ta.
Ở đời có lại có qua,
Biết mình không biết người là làm sai.
Muốn cho dân chúng thời nay,

- Biết đem hột muối chia hai cho người.
Thấy hư dạy dỗ không cười,
Nghe ai nói phải thì vui học đòi.
Mỗi người tự tánh biết soi,
930. Lựa câu để nói lựa nơi để làm.
Phận anh anh biết xử kham,
Phần em em cũng tự làm cho xong.
Chồng không để thẹn làm chồng,
Vợ không để thẹn vợ trong gia đình.
Ở ăn cho có nhơn tình,
Lúc nào cũng giữ công minh việc làm.
Bao nhiêu đó biết gìn kham,
Cũng tăng nhân phẩm nữ nam được nhiều
Con ơi ! Con rán gọi kêu,
940. Kêu cho ai cũng biết theo đường lành.
Bỏ điều dối trá lưu manh,
Biết tôn trọng cái giá danh con người.
Tự mình biết sự hổ người,
Không làm những việc nhạo cười người ta.
Lời chi nói cũng ôn hòa,
Tránh xa gây gổ cũng xa nịnh lừa.
Vớ ai đều cũng dạ thưa,
Thật tình lễ phép chẳng ư làm màu.
Giàu không tự ý mình giàu,
950. Quyền cao mà chẳng tự cao hơn người.
Nói ra thì biết nhường lời,
Thông minh nhưng chẳng chê người dại ngu.
Giữ tròn nhân cách trượng phu,
Không cho giai cấp làm mù lương tri.
Con ơi ! Càng biết đạo nghi,
Càng làm đẹp đẽ hạnh nghi con người.
Ở ăn qui củ trong đời,

- Trong thời thuận thảo ngoài thời hòa vui.
Nhờ ơn cha mẹ dưỡng nuôi,
960. Thì không thể trở nên người con hư.
Trọn câu tử hiếu phụ từ,
Đó là căn bản đạo người xưa nay.
Ở đời dù gái hay trai,
Khi ăn trái phải nhớ ai công trồng,
Chịu ơn chẳng đáp đền xong,
Sống thì hô mặt thác không siêu hồn.
Chớ cho trốn nợ là khôn,
Kiếp này không trả sẽ dồn kiếp sau.
Dù cho có lắm bồn đào,
970. Cuối cùng cũng bị nghiệp bao lấy mình.
Cho nên trong lúc sanh bình,
Nợ nào cũng phải cố tình trả xong.
Nợ trần khi đã thật không,
Chẳng còn bị cuốn lôi trong cõi trần.
Rán nên tu dưỡng tinh thần,
Đừng cho các nghiệp buộc thân sau này.
Nghiệp siêu thì cố tạo gây,
Còn như nghiệp đọa bỏ ngay không làm.
Ở phạm tạo nghiệp phi phạm,
980. Chỉ làm rồi kiếp không làm đọa thân.
Con ơi ! Nhớ gọi khách trần,
Nên làm như thế cho thân thức siêu.
Lửa tuy một đóm không nhiều,
Nhưng mà có thể đốt tiêu cả rùng.
Chỉ trong một phút hận sân,
Làm tan nát cả nghĩa nhân một đời.
Phải nên bình tĩnh con ơi,
Hư rồi khó sửa rách rồi khó khâu.
Việc chi cũng xét đuôi đầu,

990. Chớ đừng nói bướng làm nhau không nên.
 Những điều như xấu cố quên,
 Để cho trí não trở nên sáng lần.
 Một khi sáng sửa tinh thần,
 Việc làm sẽ được khỏi phần lầm sai.
 Sáng tâm thì sáng mắt tai,
 Mắt tai muốn sáng phải quày về tâm.
 Trong tâm muốn hết sai lầm,
 Đừng cho ngoại cảnh nó xâm nhập vào.
 Định tâm khó biết là bao,
1000. Nhưng tâm khi định vật nào dám so.
 Định tâm nào phải hết lo,
 Nhưng lo ấy chẳng phải cho tánh phàm.
 Lòng lo rộng lớn bao hàm,
 Lo dân còn khổ lo làm độ dân.
 Thay vì lo việc riêng thân,
 Để lo cho khắp thế trần thoát mê.
 Người tu lo liệu trăm bề,
 Đâu ngồi một chỗ ha hê sớm chiều.
 Thấy đời càng khổ bao nhiêu,
1010. Trong lòng càng phải lắm điều lo toan.
 Tuy lo mà chẳng mê man,
 Nên không bị kéo vào đàng yêu ma.
 Kệ kinh dạy để làm ra,
 Phật không dạy để ngồi mà tụng suông.
 Vừa xem vừa phải hành luôn,
 Tu như thế mới chánh đường con ơi.
 Kệ kinh chẳng thuộc một lời,
 Lòng từ bi có cũng ngồi Tòa sen.
 Những người lòng dạ bạc đen,
1020. Tụng cho đến chết không lên Phật đài.
 Trau trong chớ chuốt bên ngoài,

- Thế gian dựng tượng Phật ngài dựng tâm.
Tu lâu không đạt huyền thâm,
Phản nhiều khẩu Phật mà tâm độc xà.
Chỉ lo dọn dẹp ngoài da,
Trong tâm bỏ phế hơn là rừng hoang.
Dối lòng dối cả thế gian,
Tu như thế ấy tội càng lớn thêm.
Giờ này cũng đã nửa đêm,
1030. Thấy con trần trọc mẹ mềm ruột gan.
Mượn lời trong chốn không gian,
Cùng con trò chuyện đá vàng đời nay.
Có đêm nhứt định có ngày,
Có phàm tất có Phật đài ở con.
Có đời chết chóc héo von,
Cổ nhiên có cảnh sống còn an vui.
Ấy là cảnh Phật con ơi !
Chúng sanh muốn biết hãy dời đến xem.
Khác hơn cõi thế tèm lem,
- 1040 Ở nơi cõi Phật Tòa sen chói lòa,
Phật nào cũng ở trên hoa,
Không hề chết mất không già bệnh thân.
Dung nhan đẹp khác phàm nhân,
Vị nào cũng đủ tinh thần quang minh.
Thật là trường cửu hòa bình,
Đáng cho nam nữ siêu sinh cõi này.
Cõi này không phải mới đây,
Mà từ vô thủy đến nay có rồi.
Nhiều người đã tới đây ngồi,
1050. Vẫn còn vô số kẻ trôi biển trần.
Nhìn vào khổ ách muôn dân,
Khiến lòng từ mẫn như dần nát tan.
Quyết ra tay cứu thế gian,

- Lấp xong biển khổ lòng vàng mới ung.
Dạy tu để cứu khổ dân,
Chớ không dạy chỉ lo thân quên người.
Gặp khi binh lửa khắp nơi,
Người tu càng phải giúp đời nhiều hơn.
Người tu phải có lòng nhơn,
1060. Tu như thế mới đúng chơn giáo truyền.
Khổ nạn còn có vô biên,
Đâu đành ngồi ngó não phiền của dân.
Con ơi ! Dù phải tảo tần,
Cũng đừng bỏ dạ cứu trần thoát mê.
Riêng thân dầu có nặng nề,
Miễn đời nhẹ gánh cũng hê hả lòng.
Hiện giờ khắp chốn Tây Đông,
Hóa thân Bồ Tát đây trong cõi trần.
Đó đây kêu gọi không ngừng,
1070. Kêu cho sanh chúng xả thân tu hành.
Bỏ lòng giết hại lẫn tranh,
Tạo nên hạnh phúc bình thanh lâu dài.
Mạng người ai cũng như ai,
Vì mình mà nở xuống tay sao đành.
Thù nhau dù có muôn thành,
Giờ này cũng rạn mở tình thứ tha.
Nếu mình tha thứ người ta,
Thì người ta sẽ thứ tha cho mình.
Trong đời nhiều lúc vô tình,
1080. Mà gây tội lỗi vào mình không hay.
Lỗi mà thú nhận ra ngay,
Muôn người chỉ có một hai là cùng.
Một khi nổi gió ùng ùng,
Thì cây cội ngã nào không bao giờ.
Hành vi lỗi chẳng năm trợ,

- Mà là lỗi ấy hại cho nhiều người.
Lỗi dù che đậy bao nơi,
Đến khi rớt cuộc thì người cũng hay.
Lỗi mình biết trước hơn ai,
1090. Trong tâm lo sợ mỗi ngày không ngưng.
Tránh đừng phạm lỗi vào thân,
Lỗi như đã phạm thì cần hối ngay.
Chớ cho lỗi ấy kéo dài,
Sớm ngày hối cải sớm ngày an tâm.
Trả vay định luật không làm,
Nên khuyên sanh chúng chớ nên khinh lờn.
Dứt xong cái tánh ngã nhờn,
Tự nhiên sẽ hết tham sân trong lòng.
Tham sân khi đã sạch không,
1100. Ưu sầu phiền não trong lòng cũng tiêu.
Ngã nhờn tánh ấy còn nhiều,
Dầu tu muôn kiếp chẳng siêu Phật đài.
Con ơi ! Nhớ bảo gái trai,
Mấy điều ấy rán miệt mài cho nên.
Thành công do ở chí bền,
Đừng lòng sớm nhớ chiều quên không đành.
Đã tu thì phải có hành,
Tu sông cửa miệng hổ danh nhà thiền.
Không cần ai bảo ai khuyên,
1110. Cũng thông hai chữ tu hiền gần nhau.
Tu hung Phật dạy hồi nào?
Đời nay lắm kẻ hùng hào sự tu.
Tu cho sáng chớ tu mù,
Tu cho siêu thoát chớ tu tiêu hồn.
Tu về Cực Lạc tu khôn,
Tu nơi địa ngục tu phồn đại ngu.
Cũng thời nhập đạo vào tu,

- Người hầu Phật Tổ kẻ châu ma vương.
Sự tu vốn có hai đường,
1120. Chúng sanh cần phải tìm phương mà về.
Đường tà càng buộc kiếp mê,
Chỉ đường chánh mới tựu tề giác quang.
Đạo tà thường hại thế gian,
Còn đường đạo chánh luôn toan cứu đời.
Đạo tà như đám sương mờ,
Còn đường đạo chánh như Trời sáng ra.
Tà làm tối mắt người ta,
Chánh làm sáng mắt trẻ già khắp nơi.
Chánh tà khéo chọn con ơi !
1130. Bước sai một bước khổ đời muôn năm.
Chúng sanh như lạc rừng thâm,
Lấy sao làm dấu để tìm hướng ra.
Cứ quanh trong chốn rừng già,
Thân kia khó tránh hùm tha ngày nào.
Biết nguy thì phải trốn mau,
Trói tay rồi mới tẩu đạo kịp đầu.
Muốn đi qua khỏi sông sâu,
Phải lo sắm đủ thuyền tàu trước đi.
Qui y mà chẳng hành y,
1140. Ngàn đời cũng chẳng thoát ly cõi trần.
Có thân sớm liệu lấy thân,
Đừng chờ hấp hối mới lần chuối tay.
Tu trong chớ có tu ngoài,
Thật lòng mộ đạo chớ bày dối tu.
Trời trong bỗng có mây mù,
Nay an mai chẳng sự đâu thể ngờ.
Xảy ra bão tố khắc giờ,
Đủ làm vạn vật xác xơ lấm rồi.
Biến thiên đã định trong đời,

1150. Xưa nay như thế mặc người tin không.
 Nếu tin tin chắc nơi lòng,
 Thường ngày tinh tấn gắng công tu hành.
 Không màng thế sự lợi danh,
 Chỉ lo bữa rộng chơn tình từ bi.
 Làm cho mình hết mê si,
 Đồng thời giúp kẻ khác đi chánh đường.
 Đạo mẫu nhưt quyết phô trương,
 Khiến cho ai cũng thiện lương như mình.
 Tam qui ngũ giới chặt gìn,
1160. Xây nên hạnh phúc hòa bình khắp nơi.
 Treo gương bác ái tốt tươi,
 Mở đường sáng rộng cho người đi theo.
 Kêu dân giúp kẻ khó nghèo,
 Gọi người hợp tác để gieo giống lành.
 Nhà nhà nỗ lực tu hành,
 Không ai gây gổ tranh giành với ai.
 Trẻ già ăn ở thẳng ngay,
 Thương nhau như thể chân tay ruột rà.
 Đầu làng cuối xóm thuận hòa,
1170. Không ai mất cửa không nhà hàm oan.
 Nhà nào cũng được ngủ an,
 Không còn thấy kẻ ngoài đàng ăn xin.
 Được vinh thì cũng đồng vinh,
 Khổ vui đều biết lấy tình sót san.
 Chẳng nghe thấy kẻ tham gian,
 Tạo nên xã hội hoàn toàn thanh liêm.
 Hiếu trung ăn ở trọn niềm,
 Sống không hổ thẹn cổ kim chút nào.
 Điều này không phải chiêm bao,
1180. Quyết tâm có một ngày nào dựng lên.
 Con ơi ! Nói phải làm nên,

- Luận sông đến chết tuổi tên không thành.
Giảng kinh miệng đọc tâm hành,
Chấp tay thì phải lòng thành Nam mô.
Học câu BỒ Tát hư vô,
Của người muốn hốt vào bồ sao nên.
Nếu bờ giác ngạn muốn lên,
Nợ nần chớ có chất trên vai nhiều.
Vai càng nhẹ gánh bấy nhiêu,
1190. Chân càng nhẹ bước dễ trèo lên cao.
Tu hành cũng thế khác nào,
Nghiệp mê càng nhẹ càng mau đắc thành.
Nhà tu thì phải làm lành,
Trọng điều phước đức hơn danh lợi trần.
Tu cho mình mãi tinh thần,
Sáng hơn kẻ tục muôn phần là tu.
Tu còn tâm trí mờ lu,
Tại người chưa được tóm thu vọng trần.
Phải cho đoan chính nhơn thân,
1200. Trong lòng bình tĩnh xét cân mọi điều.
Những gì còn có bao nhiêu,
Tự mình biết rõ chẳng điều nào sai.
Lấy tâm thống trị bên ngoài,
Đừng cho ngoại vật đọa đày trong tâm.
Vọng tình như đá nam châm,
Cảnh trần như sắt đến gần hút ngay.
Cảnh xem tình chẳng động lay,
Là điều rất khó xưa nay ít người.
Việc chi dù khó mấy mươi,
1210. Lòng người nứt quyết rớt rời cũng nên.
Người tu cần có chí bền,
Gặp bao thử thách cũng nên kiên trì.
Ngày nay được biết qui y,

- Là do tiền kiếp đã đi đường lành.
Tu thêm nhứt định sẽ thành,
Cũng như giàu có nhờ dành nhiều năm.
Đạo thành rõ mỗi huyền thâm,
Như mù được sáng hết lăm đường đi.
Sự vui còn có chi bì,
1220. Chúng sanh còn ngại nỗi gì thờ ơ.
Ngồi không nói việc thiên cơ,
Đâu bằng độ thế được nhờ áo cơm.
Dù cho bận việc sớm hôm,
Trong lòng cũng chớ quên dân nghèo nàn.
Tu cho lợi ích thế gian,
Xin đừng tu bỏ xóm làng bơ vơ.
Giúp người chớ lựa thân sơ,
Làm ơn chớ có bao giờ kể ơn.
Ở cho đáng mặt hiền nhơn,
1230. Kẻ xa cũng mến người gần đều ưa.
Những lời chửi rửa nên chừa,
Nói năng thêm bớt trây trua cũng đừng.
Một mình trong bốn vách vừng,
Vẫn coi như trước Triều Thần nghiêm trang.
Không nên nói bướng nói càng,
Đồng thời cũng giữ đàng hoàng dung nghi.
Trong tâm còn tưởng quấy chi,
Trừ xong chớ để thật thi ra ngoài.
Mỗi khi tâm vọng trừ ngay,
1240. Tức nhiên hành động hại tai không còn.
Nhớ câu nước chảy đá mòn,
Thường ngày biết sửa lỗi còn vào đâu?
Người thường hăng hái buổi đầu,
Sau rồi lơ lãng khác nào lửa rơm.
Trong nhà muốn có hoa thơm,

- Không trông chẳng tưới hoa đơm bao giờ.
Lập trang chỉ có để thờ,
Chẳng lo cúng bái bao giờ trang linh.
Tu hành mà thiếu đức tin,
1250. Để cho ma quỷ dễ dành đường cong.
Tu theo chiều gió phàn đông,
Gìn tâm cứng tự sắt đồng ít ai.
Tại sao tu hủy tu hoại,
Mà không thành Phật tại hay tu càng.
Tu không nhứt định con đàng,
Đàng nào cũng muốn bước sang uông đò.
Nhiều người nào khác con đời,
Ba hồi làm chuột ba hồi làm chim.
Thương đời chẳng nữ ngồi im,
1260. Con ơi ! Cùng Phật lo tìm cứu dân.
Mặc cho nắng Sở mưa Tần,
Từ bi vẫn đặt gót chân khắp cùng.
Ngày nào còn kẻ lao lung,
Người tu chưa được toại lòng ở con.
Biển non có lúc cạn mòn,
Tình-yêu-nhân-loại vẫn còn luôn khi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Vớt cho hết khách lâm nguy giữa giòng.
Từ bi tình ấy mệnh mông,
1270. Mãi lo đắp lạnh quạt nồng cho dân.
Tu không giúp đỡ thôn lân,
Chữ tu ấy có ai cần làm chi.
Khá khuyên nhủ các tăng ni,
Chớ nên yếm thế hãy đi độ người.
Đang cơn ách nước tai trời,
Ngồi yên tụng niệm sao rồi chữ tu.
Ví dầu mắt buổi công phu,

- Giúp đời được lợi chữ tu cũng tròn.
Riêng mình mặc đẹp ăn ngon,
1280. Còn người đói rách lòng son đầu đành.
Thấy ai khổ biết động tình,
Không lần chuỗi hạt cũng thành Phật Tiên.
Khởi tâm lành khó vô biên,
Người nào có được Thần Tiên chẳng phàm.
Rán làm những việc khó làm,
Quý Thần nể mặt thế phàm kiêng oai.
Hứa làm gì chớ để sai,
Nguyện tu thì phải thường ngày lo tu,
Nếu tâm còn thấy mờ lu,
1290. Phải cần tịnh niệm công phu thêm dày.
Khi lòng nghĩ quấy trừ ngay,
Quấy không còn vọng huệ khai ra liền.
Hết tâm tưởng quấy là Tiên,
Còn tâm tưởng quấy là miền trần gian.
Ngàn năm rừng bụi bỏ hoang,
Chỉ trong chốc lát phá tan dễ gì.
Nếu không chịu khó kiên trì,
Loạn tâm kia có dễ gì bình xong.
Giặc nào bằng thứ giặc lòng,
1300. Lúc nào cũng đánh chớ không lúc ngừng.
Phải lo dè dặt canh chừng,
Hớ hình một tí địch quân nó vào.
Thói quen không thể trừ mau,
Đừng cho tật xấu nó vào ở lâu.
Trong tâm có Phật rán cầu,
Phật tâm thấy được đạo màu chứng khai.
Chớ tu ỷ lại Phật ngoài,
Mà cần phải kiếm Như Lai trong lòng.
Nếu không tìm thấy Phật trong,

1310. Phật ngoài cũng sẽ khó mong lại gần.
 Hãy nên tự-chủ-tinh-thân,
Đừng cho vật chất xa gần khiến sai.
 Chỉ huy được cả trong ngoài,
Hoàn toàn an lạc đủ đầy tự do.
 Cái bầu vũ trụ thật to,
Nhưng tâm người lấy độ so kém gì.
 Tâm không có sắc màu chi,
Chấp nơi màu sắc dễ gì thấy tâm.
 Trong khi đi đứng ngồi nằm,
1320. Tự mình phản chiếu coi tâm thế nào.
 Bỏ tâm vốn chẳng ra vào,
Đã không trên dưới sắc màu cũng không.
 Thấy tâm phải thấy bằng lòng,
Bỏ lòng thì chớ có hòng thấy tâm.
 Con ơi ! Muốn rõ huyền thâm,
Mỗi manh ấy rán kiếm tâm cho ra.
 Tự làm chớ cậy người ta,
Vì rằng thành Phật thành ma tại mình.
 Khó ngăn lục đục thất tình,
1330. Cố ngăn sẽ được cố gìn thì nên.
 Có điều cần nhớ chớ quên,
Hơn nhau ở một chữ bền mà thôi.
 Nay chưa xong được thì moi,
Moi chưa thì một cũng rồi chẳng không.
 Thích Ca cũng phải dày công,
Chớ không đạt được lục thông tức thời.
 Thiện nam tín nữ khắp nơi,
Cũng nên lấy đó để soi không làm.
 Tu hành có được nhứt tâm,
1340. Thành công chắc chắn như cầm trong tay.
 Tu lâu không kiến Phật đài,

- Bởi tu cửa miệng chẳng hay tu lòng.
Cho ra chỉ có một đồng,
Muốn vào cả vạn tiền công tiền lời.
Mới vừa lạy Phật ban mời,
Kế chiều đó muốn được ngồi Tòa sen.
Ở trần đời trá đã quen,
Khi vào cửa Phật cũng bèn dối luôn,
Thấy đời tu dối thêm buồn,
1350. Gạt người còn muốn gạt luôn Phật Trời.
Người tu người khổ khổ đời,
Lợi chi cho Phật mà người kẻ công.
Tu thì phải nhớ thành lòng,
Dối tu thêm tội đừng hòng vãng sanh.
Ngoài đời đủ lối cạnh tranh,
Trong chùa chỉ một đường lành mà thôi.
Chưa tu xảo quyết đành rồi,
Khi tu thì phải ra người hiền lương.
Cá không ăn muối cá ươn,
1360. Người không nghe Phật người vương khổ nàn,
Nhà tu chớ có ham sang,
Nên ham làm phước làm doan cho đời.
Sang không dứt nghiệp luân hồi,
Phước làm được hết kiếp người trầm luân.
Chúng sanh chớ có ngại ngần,
Thật tu sẽ chẳng mất phần tương lai,
Sống trong thời buổi hiện nay,
Biết tu hành, biết lạt chay ít người.
Cho nên kẻ biết tỉnh hồi,
1370. Thật là của quý vàng mười khó so.
Con ơi ! Cùng Phật toan lo,
Người nào chưa biết nhắc cho họ tường.
Chợ đời đủ thứ ghen tương,

- Đâu bằng cửa đạo yêu thương một tình.
Đời mưu lo sống riêng mình,
Đạo luôn xây dựng hòa bình sống chung.
Đời lo xác thịt thung dung,
Đạo ngoài xác thịt còn trong tinh thần.
Đời lo thân chẳng yên thân,
1380. Đạo vui thể chất tinh thần cũng vui.
Đời sau khi chết là rồi,
Đạo sau khi chết còn ngồi Tòa sen,
Đời nằm trong bức màn đen,
Đạo ra khỏi giếng nhìn xem bầu trời.
Đời hay vướng mắc không rời.
Đạo luôn siêu thoát mọi nơi buộc ràng,
Đời thường ăn ở tham gian,
Đạo bao giờ cũng giữ đàng thẳng ngay.
Đời lo cửa đóng then gài,
1390. Đạo thì mở rộng cửa ngoài cửa trong.
Đời hay đối xử hẹp lòng,
Đạo thường lấy dạ khoan hồng thứ tha.
Đời hay gây ít khi hòa,
Đạo thường hòa chẳng muốn nhà nào gây.
Đời hay phân biệt đó đây,
Đạo xem như thể chơn tay ruột rà.
Đời vì mình hại người ta,
Đạo vì người dám bỏ qua thân mình.
Đời hay hỗn loạn gia đình,
1400. Đạo luôn ngăn nắp phân minh trong nhà.
Đời thường con ngã nghịch cha,
Đạo thì phụ tử hiền hòa luôn khi.
Đời hay ăn nói vô nghì,
Đạo bao giờ cũng nhu mì ngữ ngôn.
Đời thường tự đắc tự tôn,

- Đạo luôn khiêm nhượng dù khôn hơn người.
Đời nghe ai lỗi thì cười,
Đạo xem kẻ quấy kiếm lời nhủ khuyển.
Đời thường khinh nghĩa trọng tiền,
1410. Đạo thì trọng nghĩa xem hèn tiền nong.
Đời xem kẻ nạn ngồi trông,
Đạo trông ai khổ ra công giúp liền.
Đời nghe thấy lợi như điên,
Đạo nghe thấy lợi nhớ liền nghĩa nhân.
Đời thường đức hạnh không cần,
Đạo cho đức hạnh là phần lớn lao.
Đời tôn áo rộng mũ cao,
Đạo tôn ích lợi đồng bào lên trên.
Đời thường ân nghĩa hay quên,
1420. Đạo ân đã thọ lo đền cho xong.
Đời làm một chút kể công,
Đạo thành thật giúp chẳng mong ân đền.
Đời hay khinh dưới ganh trên,
Đạo thì trên kính dưới nên đỡ đàn.
Đời thường chỉ biết lo thân,
Đạo lo cho khắp xa gần ấm no.
Đời hay lấy chớ ít cho,
Đạo cho ít lấy vì lo phước điền.
Đời thường chia rẽ lảng giềng,
1430. Đạo luôn hòa hợp kết liên xóm làng.
Đời gây lăm sự tót tang,
Đạo làm non nước vinh quang thái bình.
Đời hay thích việc sát sinh,
Đạo không muốn sự chống kình giết nhau.
Đời làm nhờn loại khổ đau,
Đạo mưu sanh chúng chớ nào cũng vui.
Đời như chi quán rồi nùi,

- Đạo như bàn thạch được giồi thêm tron.
Đời như cột mọt đem sơn,
1440. Đạo như lâu ngọc có non xây thành.
Đời như bọt nước đầu gành,
Đạo như biển rộng trời xanh bao tròn.
Đời làm cha phải xa con,
Đạo làm vợ biển chồng non được gần.
Đời xem thường việc hiếu thân,
Đạo bao giờ cũng trọng ân sanh thành.
Kể sao hết việc tốt lành,
Của người đạo đức phải hành động ra.
Những lời dạy của Thích Ca,
1450. Làm theo chẳng để sai ngoa điều nào.
Nói ăn mà chẳng ăn vào,
Nói cho đến chết bụng nào có no.
Vào tu việc thiện không lo,
Tu cho đến đốt ra tro chẳng thành.
Chữ tu liền với chữ hành,
Tu không hành đúng thì đành ra ma.
Không thành bởi tại người ta,
Chớ không tại Phật Thích Ca dạy lầm.
Con ơi ! Bảo chúng sanh tâm,
1460. Bao nhiêu đạo pháp vẫn nằm trong dân.
Hồi đầu thấy đạo bên chân,
Còn mê tuy đạo ở gần mà xa.
Kỳ này nếu chẳng tỉnh ra,
Muôn thu khó gặp để mà hồi tâm.
Giữa đêm trong lúc yên nằm,
Khó kêu mở mắt khó làm dậy ngay.
Người nào dù ngủ mấy say,
Nghe nhà cháy cũng thức ngay ra liền.
Dù mê lắm cuộc trần duyên,

1470. Khi nghe tận thể cũng nên tỉnh hồn.
Bao nhiêu ác nghiệp đổ dồn,
Sắp gần đến lúc trả chung tai nạn.
Điền viên sự sản tan hoang,
Chúng sanh đâu cũng khóc than lu bù.
Xác thối như lá mùa thu,
Có nhiều thứ chết biết đâu mà lường.
Người cùng nhau ghét hơn thương,
Đông Tây Nam Bắc đầy đường máu rơi,
Sau khi đổi đất thay trời,
1480. Kẻ còn sống sót trên đời hiểm hoi.
Nếu đường chánh đạo không noi,
Khó mong tồn tại để coi lập đời,
Người đi quá sức của người,
Nếu không oai lực Phật Trời khó ngăn.
Mắt phàm không thấy quyền năng,
Quyền năng đã có vô ngần từ xưa.
Gặp khi hạn mới trông mưa,
Bây giờ còn mạnh người chưa vái trời.
Tai bay họa gởi giữa vời,
1490. Từ đâu đưa tới người đời chưa hay.
Hễ chim thì tự nhiên bay,
Cá thò biết lội có sai bao giờ,
Chúng sanh chớ có thờ ơ,
Hãy tìm đường chánh để nhờ thân sau.
Đợi khi mưa đổ ào ào,
Mới lo mua lá bào nhào tẩm thân.
Làm hiền hiền đến bên chân,
Làm hung hung dính sau lưng không rời.
Thích ai người đó đến chơi,
1500. Hung mà muốn được hiền mời khó thay.
Nhân nào quả nấy không sai,

Đừng gây nghiệp dữ phải gây nghiệp lành.
Xưa nay dạy việc tu hành,
Muốn người tránh nghiệp bất lành về sau.
Cũng vì nghiệp ác gây vào,
Chúng sanh cứ mãi chuyền lao trong trần.
Nay không chấm dứt ác nhân,
Sẽ lưu ác báo cho thân mai này.
Khổ thân chẳng phải phút giây,
1510. Mà là khổ ấy kéo dài vô biên.
Sống trong cảnh khổ triền miên,
Thức thần do đó đảo điên lu mờ.
Chúng sanh lắm kiếp không ngờ,
Trước kia thú vật bây giờ người ta.
Khi người khi thú khi ma,
Đều do nghiệp tạo sanh ra sáu đàng.
Làm người còn trí minh quang,
Sa vào thú vật hoàn toàn tối tăm.
Khó nghe được pháp huyền thâm,
1520. Khó gần chư Phật khó sanh làm người.
Đọa đày biết thưở nào thôi,
Thân này vừa tắt kế mỗi thân sau.
Vô cùng thảm khóc đờn đau,
Mỗi đời mỗi khổ đời nào được vui.
Đốt người kế bị người thui,
Sớm đi đóng quách chiều chui vào hòm.
Nếu đem mắt huệ ra dòm,
Mỗi sanh chúng có mỗi non xác trần.
Mỗi lần sanh mỗi bỏ thân,
1530. Có ai được hưởng trường sanh bao giờ.
Chúng sanh vì quá mê mờ,
Bao nhiêu kiếp trước hiện giờ đều quên;
Ngày nay có Phật gợi lên,

- Cũng cần nhớ lại để bền tâm tu.
Lần này phá được trí ngu,
Sẽ tìm thấy lộ về châu Như Lai.
Thật tu sẽ được thành ngay,
Nếu không thành Phật chịu đày thế cho.
Muôn qua sông được gặp đò,
1540. Lo gì chẳng được tới bờ bên kia.
Mau lên thuyền nọ sắp lia,
Trễ qua biết thuở nào về tới nơi.
Rán khuyên người gấp con ơi,
Đời này tu được hơn đời ngàn xưa.
Sự tu rất ít người ưa,
Mà ưa tu được ngày xưa đâu bằng.
Gặp muôn ngàn sự khó khăn,
Mà không thôi chí Qui Thần cũng kinh.
Đời càng tiến bộ văn minh,
1550. Người tu càng dễ rung rinh tâm lòng.
Chặt gòn được cái tâm không,
Khó hơn đem cột mà trồng biển sâu.
Khó tu mà vẫn tu cầu,
Con ơi ! Người đó nào đâu phải thường.
Dù cho các Phật mười phương,
Cũng đem lòng kính hướng phùng trần gian.
Đến khi đất hóa ra vàng,
Chúng sanh mới biết đạo tràng là cao.
Con ơi ! Lăn lóc đường bao,
1560. Thà cam bỏ xác chó náo núng lòng.
Cứ đem bác ái đại đồng,
Gieo sâu đến tận đáy lòng chúng sinh.
Chủ trương nhơn loại hòa bình,
Phá tan thế lực chống kinh Đông Tây.
Mạng người ai cũng như ai,

- Phải nên tôn trọng chớ bay rẽ khinh.
Hại người để lợi cho mình,
Trái bẽ nhờn đạo trái tình từ bi.
Của người mình đến cướp đi,
1570. Của mình kẻ có kiêng gì ở đâu.
Đua nhau giành giật xé xâu,
Gọi khôn chớ thật là ngu tột đời.
Thẳng ngay ăn ngủ yên nơi,
Vay tà đi đứng nằm ngồi đều lo.
Hòa nhau của chất đầy kho,
Gây nhau chén bát nồi ơ tan lành.
Thuận nhau ăn đủ mặc lành,
Nghịch nhau bụng đói thân trần nghêu ngao.
Ở đời bất luận người nào,
1580. Loài người ai cũng như nhau nên hòa.
Trắng đen thì cũng người ta,
Chớ nên lấy đó làm đà thấp cao.
Khác nhau khác tiếng khác màu,
Cũng đồng giá trị như nhau con người.
Lấy lòng bình đẳng tốt tươi,
Không nên phân biệt là người trắng đen.
Biệt phân hành động dữ hiền,
Con người ai cũng đồng quyền như ai.
Không nên lợi dụng quyền oai,
1590. Nhân tâm đàn áp khiến sai người nào.
Chỉ cần giúp đỡ lẫn nhau,
Cho người nào cũng dồi dào áo cơm.
Việc làm này rất nên thơm,
Ước mong ai cũng sẵn lòng làm theo.
Bao nhiêu tang tóc khó nghèo,
Chẳng còn duyên có bám đeo con người.
Mới nghe qua chớ vội cười,

- Thử làm sẽ thấy tốt tươi ngàn nào.
Biết tôn quyền lợi như nhau,
1600. Thì không đến nổi máu đào tuôn rơi.
Đừng xem của lớn hơn người,
Chẳng bao giờ có tội bởi nước non.
Nghĩa còn tiền bạc sẽ còn,
Nghĩa tiêu tiền bạc cũng mòn tiêu theo.
Nghèo tiền việc nghĩa chớ nghèo,
Tiền nghèo người mến, nghĩa nghèo người xa.
Nghèo tiền có thể kiếm ra,
Còn nghèo việc nghĩa khó mà lập thân.
Nghĩa là tế thế an dân,
1610. Giúp người hữu sự không cần lợi chi.
Ngôn từ hoặc ở hành vi,
Cũng đều có thể cứu nguy cho người.
Phải nên tùy lúc tùy nơi,
Đề dùng việc nghĩa cho đời nhờ ra.
Ở trong xã hội người ta,
Rất cần lấy nghĩa để mà đối nhau.
Chỗ nào đạo nghĩa được cao,
Thì là chỗ ấy xáo xào sẽ không.
Đời càng lắm việc bất công,
1620. Thì là việc nghĩa càng trông cậy nhiều.
Người càng giác ngộ bấy nhiêu,
Càng làm việc nghĩa thêm nhiều hơn xưa.
Kẻ cho mình bực Đại Thừa,
Xem thường việc nghĩa là chưa đúng đường.
Nghĩa không kém tám Đại Vương,
Nếu cho việc nghĩa tầm thường là sai.
Đạo cùng với nghĩa không hai,
Chia hai đạo nghĩa là sai đường lành.
Đạo mà có nghĩa mới thành,

1630. Nghĩa càng được rộng đạo lành càng tươi.
Giữa người đối xử với người,
Càng nhiều đạo nghĩa thì đời càng thanh.
Muốn danh phải giữ chánh danh,
Nếu danh không chánh họa sanh đến mình.
Chánh danh không kẻ nào kinh,
Tà danh dẫu có giữ gìn cũng tiêu.
Chánh danh người đến khỏi kêu,
Tà danh gọi chẳng ai theo bao giờ.
Chánh danh thiên hạ được nhờ,
1640. Tà danh thiên hạ như cò tông ôn.
Chánh danh mới thật là khôn,
Tà danh chỉ gọi là phồn đại ngu.
Ngu như kẻ khát uống dầu,
Ngu như lũ bướm bay vào đèn chong.
Điều chi trái với lẽ công,
Mạnh như Ông Hạng cũng không lâu dài.
Được quyền chớ hiệp hại ai,
Hại người nhứt định quyền oai không còn.
Lấy tình của mẹ thương con,
1650. Để thương người khác oán hờn sẽ không.
Sống trong tâm đức đại đồng,
Trên không ai oán dưới không ai thù.
Sáng đừng lừa gạt kẻ mù,
Khôn đừng lợi dụng người ngu hơn mình.
Gạt mù sẽ hóa ra manh,
Lừa ngu sẽ bị trở thành người nông.
Được thông dạy kẻ chưa thông,
Vui cùng đồng hưởng khổ cùng đồng chia.
Mẹ con tình ấy không lia,
1660. Người đâu cũng mến Trời kia cũng chiều.
Ở đây chẳng lựa nói nhiều,

- Mấy lời trên đó làm theo quý rồi.
Gặp khi đạo nghĩa suy đồi,
Khó tìm được kẻ thương người như thân.
Thị thành cho đến thôn lân,
Người nào cũng muốn lấy dân làm nề.
Cơm dân ăn uống no nề,
Ơn dân chẳng trả còn tề chặt dân.
Thấy dân khổ bắt nã nùng,
1670. Ai người thiện chí cũng cần ra tay.
Không dân cũng chẳng có ai,
Dân là trụ cột chớ vầy đập dân.
Người nào muốn được lập thân,
Phải cần sống sát với dân chớ rời.
Lòng dân tức thị lòng trời,
Được dân ủng hộ thì đời thành công.
Việc càng lớn tợ núi sông,
Thì càng phải sống được lòng nhơn dân.
Có dân theo kế bên thân,
1680. Không cần phải có phép Thần cũng nên.
Nếu dân chẳng đứng kề bên,
Phép thần có cũng không nên công gì.
Dân như là nước khác chi,
Nước không sẽ chẳng vật gì còn sanh.
Những người muốn lập công danh,
Mà không đoái tưởng dân lành thì nguy.
Đến như các bực từ bi,
Xem thường sống chết cũng vì chúng dân.
Không dân thì đạo chẳng cần,
1690. Đạo cần là bởi có dân trong đời.
Chùng nào dân được thanh thoi,
Đạo không cần mở Phật Trời hết lo.
Dân còn kẻ dối người no,

- Đạo cần phổ biến để cho đồng đều.
Đạo không chỉ miệng réo kêu,
Mà còn làm đúng để treo gương lành.
Đời càng muốn việc chiến tranh,
Đạo càng cố động hòa bình nhiều hơn.
Đạo làm cho khắp nhơn dân,
1700. Được cùng hòa hảo tinh thần Bắc Nam.
Ý nguyện nếu chữa được kham,
Thì người hiểu đạo chưa làm chi vui.
Nghe lời Phật bắt bùa ngùi,
Thẹn mình chưa được xong rồi việc chi.
Đôi dòng lệ bỗng lâm ly,
Trong lòng thấy nặng như chì muôn cân.
Bao nhiêu hình ảnh xa gần,
Từ trong trí não lướt lần hiện ra.
Tiếng dân đến tiếng mẹ già,
1710. Vui cười thì ít khóc la thì nhiều.
Chỉ nghe đến có bấy nhiêu,
Tự nhiên cảm thấy như thiêu đốt lòng.
Phật ngài như đã cảm thông,
Bảo rằng bình tĩnh nơi lòng ở con.
Mặc dù kẻ biển người non,
Tâm kia cùng một tất còn gặp nhau.
Cảnh đời khe khát dường bao,
Không mòn chí cả thế nào cũng nên.
Người quên mình chớ để quên,
1720. Tình kia chẳng mất nghĩa đền được xong.
Con ơi ! Nuôi chí đại đồng,
Chúng sanh đâu cũng một lòng thương yêu.
Mặc dù từ nguyện có nhiều,
Cứu dân nhưng cũng phải chiều thời cơ.
Trước sau chỉ cách một giờ,

- Ngược xuôi khác hẳn đâu ngờ ở con.
Xuôi thì muôn việc được tròn,
Ngược thì trăm sự phân còn bẽ nhê.
Xuôi thì dễ bước ra về,
1730. Ngược thì khó nổi đường quê cho liền.
Mình xuôi người cũng được yên,
Ngược mình thì kẻ cũng điên đảo đời.
Tài hay cũng chẳng qua thời.
Thuyền to cũng phải xem Trời mà đi.
Trước sau lòng vẫn từ bi,
Tạo an thì được tạo nguy thì dừng.
Liệu khi để bước để dừng,
Tránh cho gánh khỏi nửa chừng gãy đi.
Ngàn xưa cũng đã nhiều khi,
1740. Nay đâu phải mới sơ kỳ ở con.
Đội muối thì trái mới ngon,
Vội vàng hái lúc còn non chua lè.
Hạn kỳ đã mỏng tợ the,
Nóng lòng mấy cũng nhớ đề ở con.
Ăn riêng sẽ được đáp tròn,
Nghĩa chung nếu chẳng để mòn trong tâm.
Nghe lời Phật dạy rất thâm,
Nhớ ngay việc mấy ngàn năm qua rồi.
Thấy ngồi nhưng chẳng phải ngồi,
1750. Đạo xong thì mọi việc đời cũng xong.
Nhờ ơn Đức Phật nhủ lòng,
Gút mây liền vệt bóng hồng lộ ra.
Động lòng nước mắt nhỏ sa,
Cúi đầu bái Phật như là tạ ơn.
Xác phàm biết liệu sao hơn,
Chỉ dùng lễ của khách trần đáp qua.
Trời mưa bỗng nặng thêm ra,

- Chùng như thay việc trải hoa cúng dường.
Cám ơn Đức Phật không lường,
1760. Đuốc Thần chẳng rọi thì đường đâu thông.
Mắt phàm tuy thấy rằng không,
Nhưng không ấy có thần thông vô cùng.
Vách bao cửa đóng bít bùng,
Bỗng nhiên như đã phá tung hồi nào.
Tường mình trong giấc chiêm bao,
Cảnh không giống cảnh tạo đảo thế gian,
Phủ bao ánh sáng dịu dàng,
Một vì kim sắc kim quang đứng gần.
Tiếng trong trẻo tựa chuông ngân,
1770. Bảo rằng sự giả với chân xa gì.
Nhắm nào đôi mắt nhắm đi,
Nhắm thì thấy tối mở thì sáng ra.
Mở thì sáng thấy Di Đà,
Nhắm thì tối thấy quỷ ma loạn vào.
Thánh phàm nguồn cội như nhau,
Thật tâm ngó lại phía sau thấy liền.
Ở trong tục sẵn có Tiên,
Tiên không thấy được vì ghiền tục thân.
Tỉnh ra Phật ở rất gần,
1780. Còn mê Phật ở mấy tầng xa xôi.
Tuồng đời sắp hạ con ơi,
Phật đang chờ đón những người tỉnh ra.
Gần đây nơi cõi Liên Hoa,
Nhiều bông đã xếp thành Tòa sen tươi.
Nguyên do ở dưới trần đời,
Nhiều người tu sắp về ngôi nơi đây.
Dưới trần hương đốt một cây,
Tòa sen có một vùng mây bay vào.
Tâm thanh sen được tươi màu,

1790. Khởi tâm trọng trước sen xào héo ngay.

Có sen tươi tắn mỗi ngày,

Có sen mới nở phút giây rồi tàn.

Vọng tâm nơi chốn trần gian,

Cánh hoa sen ở Phật đài chuyên lay.

Sen và người chẳng phải hai,

Cũng nên lấy đó khiến sai tâm hồn.

Ác tiêu còn thiện được tồn,

Trái đường đạo đức xác hồn ra tro.

Xác tiêu còn có thể lo,

1800. Hồn tiêu biết thối nào cho hườn hồn.

Kẻ trong thế giới cần khôn,

Biết lo xác cũng như hồn ít ai.

Cứ lo những chuyện đông dài,

Tử sanh việc lớn ít ai lo lường.

Bình đang hấp hối bên giường,

Thuốc không lo đến lo đường lợi danh.

Biết không sống được trường sanh,

Mà không chịu bỏ tánh tình tham lam.

Kể sao cho hết tánh phàm,

1810. Nết dù đánh chết không làm sao quên.

Bởi tham muôn họa gây nên,

Tánh tham chưa dứt chưa yên sự đời.

Đông Tây lở đất long trời,

Do lòng tham của loài người tạo ra.

Nhiều người người ở ngoài da,

Trong tâm là giống yêu ma thú hùm.

Xô nhau vào chỗ chết chùm,

Ít ai cởi mở gông cùm cho ai.

Thấy người mắc nạn vỗ tay,

1820. Không ra sức cứu những ai khốn nàn.

Thừa cơ nguy lập giàu sang,

- Ít ai nhân dịp rối loạn cứu dân.
Có tài chỉ biết lo thân,
Chẳng lo giải cứu xa gần lúc nguy.
Học hay mà ở vô nghi,
Đâu bằng thất học mà tri đạo mâu.
Tình đời vị kỷ quá sâu,
Bao nhiêu kiến thức đều châu tánh tham.
To quyền lớn chức rộng hàm,
1830. Vị thân càng lớn lòng tham càng nhiều.
Năm châu nhiều cuộc máu điều,
Lý do phần lớn tại chiều lòng tham.
Nhắc hoài e chúng sanh nhàm,
Tánh tham trừ được đủ làm siêu thăng.
Con ơi ! Còn nhớ hay chẳng,
Xưa kia có một trong ngàn kiếp qua.
Con làm một đại phú gia,
Giàu sang hơn cả gần xa trong vùng.
Đong ra chỉ có một thùng,
1840. Lấy vào một giạ mà lòng chưa ung,
Cho vay thì bắt thế chun.
Vồn lời trả thiếu tịch khuân gia tài,
Ruộng đồng thặng cánh cò bay.
Không hề chia sót cho ai một tiền,
Tuy là bạc học lúa thiên.
Vẫn khe khát với tá điền từ tô,
Lúa tiền lo góp trâu vô.
Còn non với nghĩa rất khô khan lòng,
Gần xa những kẻ bần nông.
1850. Lấy làm oán ghét phú ông vô cùng,
Nhưng Ông cũng chẳng ngại ngục.
Mặc cho ai nói còn Ông cứ làm.
Kể sao hết việc Ông tham,

- Ông tham tột bực trong làng của Ông.
Vợ con còn phải bực lòng,
Bảo rằng Ông chết sẽ không siêu hồn.
Thế mà chỉ có một hôm,
Ông đang sửa kiềng máy bòn trước sân.
Bỗng đâu gió thổi qua thân,
1860. Phú Ông xây xảm ngã lăn trước nhà.
Người nhà liền chạy tuôn ra,
Thấy Ông bất tỉnh như là chết đi.
Khiêng Ông vào gọi lương y,
Bảy ngày sau đó mạnh đi như thường.
Một hôm từ chôn tha phương,
Có nhà đạo sĩ lữ đường ghé qua.
Tối trời đường hãy còn xa,
Xin ông cho nghỉ sáng ra khởi hành.
Thấy nhà đạo sĩ hiền lành
1870. Phú Ông liền nhận lời xin ngủ nhờ.
Giống duyên phải hợp thời cơ,
Ngay trong đêm ấy chuyện trò lại qua.
Nhà sư mới hỏi phú gia:
Bệnh Ông đã phát tuần qua nặng nề,
Thoảng như trong lúc nằm mê.
Chết luôn nay xác dưới mộ phải không?
Bao nhiêu của cải tiền nong,
Chẳng đem theo được một đồng trong tay.
Làm ra chẳng dám ăn xài,
1880. Chết rồi bỏ lại mặc ai tiêu dùng.
Lòng tham lúc sống vô cùng,
Chết rồi tham ấy còn dùng vào đâu.
Chính mình mang tiếng hiêm sâu,
Của làm ra ấy nó đâu theo mình.
Xác thân nhứt định rã sinh,

- Của tiền nhứt định bỏ mình ra đi.
 Kiếp trần đến phút chung qui,
Bạc tiền là thứ vô nghi phải chăng?
 Vì tiền làm mất thiện căn,
1890. Vì thân để kiếp trầm thặng muôn đời.
 Giữ thân trái đạo thân rời,
Làm tiền phi pháp tiền rơi không còn.
 Mỗi ngày tuổi thọ mỗi mòn,
Lòng tham trái lại ngày càng thêm tăng.
 Càng tham càng nặng tội căn,
Chết rồi của bỏ nghiệp mang theo mình.
 Nghiệp kia dẫn lộ tử sinh,
Lần này khổ gấp muôn nghìn lần qua.
 Đề lòng suy nghiệm kỹ ra,
1900. Tánh tham hiện kiếp phải là ngu không?
 Chi bằng mượn lớp bụi hồng,
Lấp đường sanh tử, vun trồng thiện căn.
 Mượn sanh tử tạo Niết Bàn,
Lấy thân bùn tạo thân vàng dài lâu.
 Phú ông nghe nói gặt đầu,
Khen rằng lời ấy ngọc châu không bì.
 Nhận mình đã quá mê si,
Già rồi mà chẳng hiểu gì sự tu.
 Chỉ lo tiền bạc góp thu,
1910. Không lo thân chết đến ru lúc nào.
 Chớ chi được thức tỉnh mau,
Tội tham đâu đến đổi cao ngất đầu.
 Diêm Vương sắp bắt đi châu,
Hôm nay mới được lời màu đến tai.
 Phú Ông ngược mặt thở dài,
Trong lòng hối hận những ngày đã qua.
 Nhà sư liền kể thêm ra,

- Xin Ông chớ tưởng tuổi già hết tu.
Thật tâm hướng thiện quày đầu,
1920. Chỉ trong nhứt khắc đợc châu Như Lai.
Ví dù sắp chết ngày mai,
Bữa nay hồi ngộ Liên đài cũng lên.
Tội do tâm nó tạo nên,
Thì là phước cũng tâm đền đợc ngay.
Tâm mê lạc cảnh trần ai,
Nếu như tâm giác Phật đài đợc qua.
Giác mê bất luận trẻ già,
Chỉ người giác đợc hay là còn mê.
Giác tu nhứt khắc Phật về,
1930. Mê tu muôn thưở cũng là phàm phu.
Thế nên đồng một trường tu,
Người thì phát huệ kẻ ngu suốt đời.
Nhà sư vừa nói dứt lời,
Phú Ông vừa cũng đồng thời phát tâm.
Bắt đầu mộ đạo huyền thâm,
Lợi danh gác bỏ chuyên tâm tu hành.
Bao nhiêu tiền của đã dành,
Dem ra bố thí nhơn sanh xa gần.
Vừa làm nuôi sống xác thân,
1940. Vừa đi khuyên giải nhơn dân tu hiền.
Thôn quê cho đến thị thiên,
Nhờ Ông mà tạo phước duyên rất nhiều.
Liên vào ở một buổi chiều,
Hào quang sáng rực trên lều Phú Ông.
Người gần thấy lạ đến trông,
Thì ra thấy xác Phú Ông đang ngồi.
Nhưng ông đã nhập tịch rồi,
Chấp tay vào ngực thân ngồi nghiêm trang.
Trên đầu phóng một hào quang,

1950. Hào quang ấy rọi đến ngàn dặm cao.
Người gần xa xúm lại nhau,
Chấp tay quì xuống thì thảo vái van.
Trẻ già cùng một lời rằng,
Phú Ông đã nhập Niết Bàn không sai.
Lời này thấu đến gái trai,
Lòng vừa cảm phục vừa quay đường lành.
Phú Ông nhờ có tâm thành,
Cho nên nhứt khắc tu hành được siêu.
Phật rằng con xét bấy nhiêu,
1960. Tánh tham bỏ được đủ siêu Phật đài.
Chữ tham ấy của trần ai,
Khác hơn tham vượt khỏi ngoài trầm luân.
Nghe lời Phật nhắc tiên thân,
Khiến lòng đây bắt bạng khuâng trăm điều.
Xưa đây như thế còn siêu,
Thì ai cũng có thể tiêu tội tình.
Đọa siêu gì cũng tại mình,
Giác tâm là Phật mê tình là ma.
Nghĩ rồi đây mới thừa ra,
1970. Kiếp xưa con cũng vẫn là phàm phu.
Phật liền nói huệ với ngu,
Cũng như ngủ thức khác nào ở con.
Hồng kia chát bởi còn non,
Chín rồi hồng ngọt, chát còn đâu sanh.
Trước hung sau biết làm lành,
Việc hung xưa đã tan tành còn chi.
Phú Ông xưa đã mê si,
Sau khi giác ngộ mê gì cũng tan.
Xưa kia con cũng phàm gian,
1980. Nhờ tâm giác ngộ sen vàng được lên.
Thật ra mọi việc hư nên,

- Do tâm chớ có bắt đền nơi ai.
 Phú Ông xưa với hiện nay,
Cũng là con chẳng phải ai xen vào.
 Từ bi đã nguyện trùm bao,
Xưa nay vẫn một khác nào ở con.
 Khô lao sanh chúng nếu còn,
Thì còn chuyển kiếp chiều lòn độ dân.
 Cứu đời dù phải quên thân,
1990. Cũng vui chẳng chút ngại ngần ở con.
 Ngày nay gặp cuộc héo von,
Lời nguyện xưa mất hay còn thấy ngay.
 Thấy con đang tuổi còn trai,
Một lòng đạo pháp hoằng khai không sờn.
 Cho nên từ chốn Kim Sơn,
Lời lành Phật chuyển để con thêm tường.
 Lối đi rất có muôn đường,
Chọn đường đi tới Tây Phương kéo lằm.
 Con ơi ngọc ẩn khó tìm,
2000. Đường chơn khó kiếm đạo tâm khó mò.
 Chúng-sanh nghiệp chướng quá to,
 Ngăn che trí huệ khiến cho sai lằm.
Trừ xong nghiệp chướng nơi tâm,
 Thấy chơn diện mục rõ mầm bỗn lai.
Còn ngăn còn thấy trong ngoài,
 Rút ngăn chỉ một hình hài rỗng không.
 Đến đây Phật cất giọng đồng,
Ngâm lên bài kệ của lòng như sau:
2009. BÓNG HÌNH ĐẬU CHẴNG THẤY
 KHI THẤY RÕ BÓNG HÌNH
 VUÔNG TRÒN ĐỀU CỤ TỨC
 VẠN VẬT CHI TỐI LINH

- Dứt lời thanh thót ngọt ngào,
Đây liền mặt niệm cúi đầu cảm ơn.
 Nếu như chẳng có sâu duyên,
Trong đời mặt pháp kệ chơn khó tường.
 Vì yêu bá tánh thập phương,
Từ bi lấy kệ khai đường mê ly.
 Ấn sâu biển thẳm khó bì,
2020. Đời con biết phải lấy gì đáp xong.
 Quá vui tràn ngập cõi lòng,
Đồng thời lệ cũng lưng tròng khó ngăn.
 Trong lòng vừa thấy bản khoản,
Liên nghe lời Phật bảo rằng con ơi !
 Trời soi là phận ánh trời,
Người không phí ánh sáng thời người ngoan.
 Đã qua được giấc mộng tràng,
Gọi người chưa thức nào toan mong đèn.
 Nếu như ân Phật không quên,
2030. Thì điều Phật bảo khá nên nghe lời.
 Tỉnh xong được giấc mộng đời,
Sẽ cùng Phật thức coi Trời bình minh.
 Khi mê cảm thấy nặng mình,
Tỉnh rồi toàn thể như phình nhẹ ra.
 Vì người mắt bệnh thấy lòà,
Chớ đèn một sắc đâu ra nhiều màu.
 Loạn tâm thấy việc loạn vào,
Thật ra thì có việc nào loạn đâu.
 Xét cho thấy rõ đuôi đầu,
2040. Vọng tâm là gốc khổ sâu chúng sanh;
 Vọng tâm chưa được bình thanh,
Thì điều sâu khổ còn sanh ra hoài;
 Dầu nằm bên cạnh Phật đài,
Vọng tâm chưa dứt nạn tai khó trừ.

- Phật đài vốn cảnh chơn như,
Cảnh chơn như ấy cho người như chơn.
Cảnh và người chẳng kém hơn,
Nếu người kém cảnh không gàn được đâu.
Tu mau hay đã tu lâu,
2050. Chơn như chưa đạt sở cầu chưa nên.
Đời tàn càng đến gấp bên,
Thì chơn như ấy càng nên giữ lòng.
Chát chua lắm dạ bươi bông,
Đạo thì lỗi đạo đời không mẫn đời.
Con ơi! Không những nạn trời,
Chúng sanh còn chịu nạn người đa đoan.
Sấm đâu lại bồng nổ vang,
Trẻ già bất tỉnh mê man xác hồn.
Tai bay họa gởi dập dồn,
2060. Tài ba thế mấy cũng khôn ngăn ngừa.
Chết nằm trong nắng trong mưa,
Chết trôi theo gió, chết đùa theo mây.
Chết do máy tạo chuyển xoay,
Chết vì nhọn loại xúm gây tai nạn.
Chết nào bằng chết ôn hoàng,
Nhưng thua cái chết khô khan khí trời.
Chúng sanh mạng sống ngắn rồi,
Còn làm ngắn nữa vô hồi đau thương.
Cũng nên đồng ý cải lương,
2070. Để cho nhau được bớt đường nạn tai.
Mở tình yêu khắp nhọn loài,
Giúp nhau cuộc sống được dài thêm ra.
Giận nhau mấy cũng nên tha,
Thù nhau mấy cũng nên hòa tốt hơn.
Hờn người tất bị người hờn,
Ghét người người ghét không hơn được người.

- Hòa nhau cho được vui cười,
Hơn là thù ghét suốt đời âu lo.
Mình no người khác cũng no,
2080. Sự vui ấy có chi so sánh bằng.
Dục tâm mấy cũng rán dần,
Dần cho đến dứt tuyệt căn không còn.
Tình yêu hơn loại chẳng mòn,
Sánh cùng chư Phật đâu còn chỗ sai.
Thương người như thể chơn tay,
Ở trong thế giới hết ai sanh rày.
Sự tu chính ở chỗ này,
Cho nên cần khắp hơn loài biết tu.
Người khôn dù đất kẻ ngu,
2090. Giàu thì giúp khó là tu thật lòng.
Giả tu thì có rất đông,
Thật tu lọc kỹ ra không mấy người.
Giả tu nên thế gian cười,
Thật tu ai dám đem lời nhạo khinh.
Giả tu nên Phật không linh,
Thật tu sẽ thấy Phật minh vô cùng.
Bị người tu dối lạm dùng,
Khiến cho bá tánh ngại ngùng đường tu.
Lâu rồi cửa đạo mờ lu,
2100. Một con sâu bướm làm sàu nồi canh.
Thấy hư bỏ luống sao đành,
Ra tay sửa lại cho thành tốt tươi.
Đạo khai chẳng cứu được người,
Đâu còn ý nghĩa tuyệt vời ở con!
Thấy ai tâm đạo mới mòn,
Sợ lo như mẹ thấy con đắm thuyền.
Tổn bao nhiêu của nhiều tiền,
Cũng vui miễn cứu con lên tới bờ.

- Con ơi! Nếu trễ thời cơ,
2110. Chúng sanh như nước vỡ bờ khó ngăn.
 Sớm khuyên đời biết ăn năn,
 Sớm làm bớt được những lần đạn tên.
 Còn nghe những tiếng khóc rên,
 Thì người tâm đạo chưa nên yên ngôi.
 Ra công tô điểm đắp bồi,
 Cho nền Phật pháp được hồi phục hưng.
 Đạo mâu tràn ngập trong dân,
 Hòa bình trở lại thôn lân vui vầy.
 Trò không thẹn mặt với Thầy,
2120. Thầy trò sum họp là ngày an cư.
 Tuy rằng nhà cửa rách hư,
 Đồng tâm sửa chữa tốt như buổi đầu.
 Mặc ai làm nói cơ cầu,
 Phận chơn đệ tử một câu trung thành.
 Bỏ thân mấy lượt cũng đành,
 Đường tu tuyệt đối hy sanh trọn đời.
 Nhớ rằng khi thở một hơi,
 Một câu niệm Phật đừng rời trong tâm.
 Việc chi muốn khỏi sai lầm,
2130. Trước khi làm nhớ đề tâm suy lường.
 Nếu là công việc thiện lương,
 Cứ làm mặc kẻ đón đường ngăn sông.
 Thấy ai khổ biết động lòng,
 Nghe người nói đạo như rồng gặp mây.
 Biết cong rón sửa cho ngay,
 Hiểu làm cố sức đôi xoay khỏi lằm.
 Ngủ mê đến mấy triệu năm
 Thức trong chốc lát đủ làm sáng ra
 Chớ lo trí huệ còn xa,
2140. Đèn khi châm lửa thì nhà sáng trung.

- Một khi bến nước đến gần,
Tức thời thấy rõ toàn thân của mình.
Chớ cho xao lãng chơn tình,
Quả kia sẽ kết cho mình nay mai.
Con ơi ! Gương bụi đóng đầy,
Muốn mau trong phải lau ngày lau đêm.
Tại mình không nỗ lực thêm,
Chớ không phải tại gương hèm ai đâu.
Tánh gương trong sáng từ lâu,
2150. Bụi mờ gương có mờ đâu bao giờ.
Phật cơ vốn ở tâm cơ,
Tâm cơ mở được Phật thờ linh ngay.
Tại mình chẳng phải tại ai,
Không trau trong cứ dôi ngoài sao nên.
Muốn cao mà chẳng leo lên,
Trách sao chẳng thấy rộng thênh bầu trời.
Phàm tâm ôm mãi không rời,
Làm sao thấy được con người thánh tâm.
Gốc mê bá tánh quá thâm,
2160. Mộng trong giấc mộng lỗi lầm càng to.
Bảo nên bứng gốc không lo,
Cứ lo chặt nhánh bao giờ cho xong.
Tội do lòng chẳng sửa lòng,
Tu như thế đó uổng công bất thành.
Sáu căn nếu chẳng trọn lành,
Thì là không thể hoàn thành sáu thông.
Phải làm cho lặng biển lòng,
Mới nhìn thấy được mặt rồng uy nghi.
Tâm còn thấy máy mê si,
2170. Như trăng mây áng làm gì thấy ra.
Khấp trong bá tánh trẻ già,
Tự mình xét lấy tất là hiểu ngay.

- Lòng mình mình hiểu hơn ai,
Khỏi cần phải hỏi người ngoài làm chi.
Qui y mà được hành y,
Đạo nào cũng đắc, quả chi cũng thành.
Còn tu mà chẳng chịu hành,
Như trồng không tưới cội nhánh héo khô.
Miệng mô lòng chẳng chịu mô,
2180. Mô bao nhiêu cũng như hồ mắc mưa.
Dâng hương cúng Phật sớm trưa,
Thành tâm rồi sẽ tay đưa lên đầu.
Lạy hay không chẳng chấp đầu,
Chỉ cần người thật tâm cầu Như Lai.
Những người trước Phật lạy dài,
Về nhà làm ác Phật ngài đầu vui.
Tóm râu vợ vét của người,
Đem ra cúng Phật, Phật trời chứng đầu.
Phật Trời hiểu rộng thấy sâu,
2190. Người nên thành ý chớ âu làm trò.
Của mình một tý đem cho,
Giá hơn của cướp mấy kho xôi giàng.
Phật là khắp cả thế gian,
Muốn dâng cho Phật phải sang cho người.
Người xong thì Phật cũng rồi,
Bỏ người theo Phật, Phật Trời cũng xa.
Xưa kia còn nhớ Thích Ca,
Vật chi cũng bỏ thí ra cho người.
Đạo cao nhờ rộng độ đời,
2200. Bỏ đời không độ trái lời từ bi.
Lối tu yếm thế bỏ đi,
Cần nơi hỗn tục tùy nghi độ đời.
Bằng tiền, bằng sức, bằng lời,
Bằng nhiều phương tiện giúp người tinh mê.

- Ở quê thì dụng lối quê,
Ở thành thì phải cần thuê lối thành.
Tùy thời hóa độ nhơn sanh,
Văn minh phải lấy văn minh độ người.
Văn minh đạo khác hơn đời,
2210. Đời thời minh giả, đạo thời minh chơn.
Đời minh chỉ ở xác thân,
Đạo minh vật chất tinh thần cả hai.
Đem minh trong độ minh ngoài,
Độ người thì phải cho hay hơn người.
Vào đời mới độ được đời,
Cọp con muốn bắt phải chui hang hùm.
Chẳng cùng sanh chúng hợp sum,
Khó làm cho họ qui tùng đường tu.
Độ khôn chỉ mất một xu,
2220. Độ ngu phải tốn mấy lu tiền đồng.
Độ khôn chỉ nói một dòng,
Độ ngu phải thuyết mấy chồng kệ kinh.
Chớ quên cá nước chim cành,
Độ người phải nắm cảnh tình người ta.
Bịnh nào thuốc nấy cho hòa,
Y sư tùy chúng cho toa kéo lằm.
Chúng sanh còn lằm chấp tâm,
Nếu không khéo độ sẽ lằm mất duyên.
Tục làm cho trở nên Tiên,
2230. Khó hơn bảo vượn đùng chuyền trên cây.
Cho nên từ trước đến nay,
Tu nhiều nhưng rất ít ai được thành.
Không tìm ra được mối manh,
Gỡ cho đến chết rồi danh vẫn còn.
Biết rồi dễ lằm ở con,
Chưa thông rất khó như lòn trong gai.

- Chớ nên chế nhạo một ai,
Khi mù ai cũng lấy tay mà sờ.
Chưa xem nên mới còn ngờ,
2240. Thấy rồi đâu có bao giờ sanh nghi.
Đạo nghe rồi thật hành đi,
Hành cho đúng cách huyền vi sẽ tường.
Bảo tu vì bởi yêu thương,
Của trần chẳng hưởng còn lòng gạt ai.
Tử sanh Phật đã đứng ngoài,
Nhìn vào sanh tử muôn loài thương tâm.
Hết lầm dốt kẻ còn lầm,
Mù không nghe sáng đường tâm sao ra.
Bảo tu như lửa cháy nhà,
2250. Chớ đâu phải việc ngâm nga giải buồn.
Kệ kinh nhiều kẻ đọc suông,
Như chim học nói như luồng gió qua.
Không tìm nghĩa Phật thuyết ra,
Làm sao hiểu chỗ sâu xa nhiệm mầu.
Lắm người nói đã tu lâu,
Chỉ tu ở bộ sồng nâu bề ngoài.
Miệng trai mà chẳng tâm trai,
Đau trong mà cứ chữa ngoài sao tiêu.
Nói sao làm vậy một chiều,
2260. Miệng tu lòng cũng tu theo tất thành.
Người lành sanh ở cõi lành,
Kẻ hung thì phải sanh thành cõi hung.
Giả tu cõi Phật khó chung,
Chúng sanh cần phải thật lòng nhập môn.
Thật hồn thì được còn hồn,
Thật thân thì được giữ thân lâu dài.
Ở trong đời bất luận ai,
Vay đời tất phải đàu thai trong đời.

- Của vay thì phải trả lời,
2270. Nay ăn một miếng mai thời trả hai.
Hiện thời chịu lắm nạn tai,
Tội nơi tiền kiếp đã vay quá nhiều.
Sống bao nhiêu khổ bấy nhiêu,
Vui trong nghiệp ác là điều không vui.
Quả nào là quả chẳng muối,
Nghiệp nào là nghiệp chẳng hồi trả đũa.
Đời tàn như giống gập mư,
Trả vay trước mắt không chờ đợi lâu.
Lưới Trời thưa chẳng lọt đâu,
2280. Tiên mà phạm giới cũng thâu lại phạm.
Việc chi dù lắm muốn ham,
Nếu không chính đáng cũng cam nhịn chừa.
Dục tâm biết lượng sao vừa,
Ham rồi ham nữa bao giờ hết ham.
Ham trong nhứt khắc chừa kham,
Được vui muôn thuở được làm siêu nhân.
Thân trần ai cũng thân trần,
Khác nhau ở chỗ tinh thần tục tiên.
Tục dù sang mấy cũng hèn,
2290. Tiên dù hèn mấy cũng thiêng hơn đời.
Còn sanh còn chịu luân vơi,
Hết sanh hết bị chôn nơi cõi trần.
Luận suy cho đủ xa gần,
Đạo mầu ở chỗ tinh thần bất di.
Đầy lòng bác ái từ bi,
Cứu đời chẳng chút tiếc chi với đời.
Là chơn đệ tử con ơi !
Phổ thông đạo lý đến hơi cuối cùng,
Tu không đợi lúc da dùn,
2300. Đạo không chờ đến đời cùng mới khai.

- Tu vì muốn hết đầu thai,
Đạo vì cứu kẻ mê say mà truyền,
Dù không có cuộc biến thiên,
Cũng tu cho khỏi nghiệp duyên luân hồi.
Huống là gặp lúc tận đời,
Sự tu càng phải trau giồi nhiều hơn.
Người sòn sanh tử không sòn,
Chẳng tu hết nghiệp người còn đầu thai.
Hễ sanh phải tử chữa ai,
2310. Tử sanh còn chịu thành thai bao giờ.
Nghe lời Phật mách huyền cơ,
Vượt qua bể khổ lên bờ giác linh.
Sầu ưu hết buộc lấy mình,
Cùng hàng Bồ Tát kết tình trường sanh.
Các ma bịnh hết hoành hành,
Tử thân cũng chẳng giựt giành mạng căn.
Cảnh vui còn cảnh nào bằng,
Bất sanh bất diệt Niết Bàn là đây.
Mau tu chớ trễ phút giây,
2320. Mộng đời như bóng xế tây non dài.
Thấy con nhăn nhó mặt mày,
Phòng đơn bóng chiếc lòng này thêm đau.
Từ xa mượn ngọn huỳnh hào,
Cùng con hội ngộ để trao lời lành.
Giờ này cũng đã thâm canh,
Mộng trần đang nhót chúng sanh ta bà.
Xác tụy còn thở vào ra,
Nhưng hồn đã bị chúng ma lưu đày.
Mộng thân chỉ một đêm ngày,
2330. Mộng tâm thì nó kéo dài muôn thu.
Thân tâm nhót giữa ngục tù,
Đón đau vô lượng khổ sầu vô biên.

- Cảnh này cứ mãi tiếp liên,
Lòng từ bi há ngồi yên mà nhìn.
Cứu dân được khỏi cực hình,
Thầy trò mới được thỏa tình từ bi.
Thuyền từ xuôi ngược cứ đi,
Khách chưa tới bến để gì thuyền ngưng.
Riêng mình dù khổ cũng ung,
2340. Miễn cho bá tánh xa gần được vui.
Tình yêu hơn loại không nguôi,
Bỏ thân thì chịu bỏ người thì không.
Luôn luôn nuôi chí đại đồng,
Bốn phương trời chỉ một lòng yêu thương.
Tạo nên thế giới thiện lương,
Sống thì hạnh phúc, thác nương Phật đài.
Thương nhau như một bào thai,
Nhìn nhau bằng mắt đắng cay không còn.
Bao nhiêu tình cảnh héo von,
2350. Tan như nắng tuyết không còn diễn ra.
Bắc Nam đồng chí hảo hòa,
Người người lạc nghiệp nhà nhà an cư.
Điều này phải được y như,
Đạo khai trước muốn cho người bấy nhiêu.
Đêm nay chỉ có mấy điều,
Con nên truyền lại cho nhiều người nghe.
Lửa tuy chỉ có một que,
Khéo mời ra cả muôn nhà sáng trung.
Đến đây thì Phật lui chân,
2360. Để ta ở lại một thân nơi phòng.
Cảm ơn nước mắt nhỏ ròng,
Tả sao hết được tấm lòng từ bi,
Trải qua nhiều thuở nhiều kỳ,
Phật không tiếc một điều gì với ta.

Lời này ai được nghe qua,
Nên suy nghiệm kỹ rồi mà tu theo.
Nước hồ nào được trong veo,
Thì soi thấy bóng như nhau khác gì.
Với ai Phật cũng từ bi,
2370. Chớ nào Phật có riêng vì cho ta.
Những lời của Phật thuyết ra,
Muốn cho bá tánh gần xa được tường.
Nếu ai cùng Phật một đường,
Tất là Phật cũng tùy phương giáo truyền.
Trẻ già nên răn tu hiền,
Để nghe được Pháp bí truyền THẾ TÔN.
Ít hàng nhấn gởi hương thôn,
2378. Đến đây xin tạm ngưng dòng bút nghiên.

Viết xong tại Đông Kinh
Thanh Sĩ.

(Ấn Bản Hiệu chính năm 2007)